

RUCH PRZECIWGRUŻLIČY

SPROSTOWANIE. Poprzedni numer mylnie w tekście oznaczono: Zeszyt 1, 2, 3. Winno być: Zeszyt 1, 2, 3, 4.

DR. D. ZIER.

O rozmieszczeniu przypadków śmierci na gruźlicę w mieście Lwowie w latach 1933 i 1934.

(Z Przychodni i Poradni przeciwgruźliczej lwowskiego T-wa walki z gruźlicą. Dyrektor: Prym. Dr. L. Węgrzynowski)

Gruźlica jest chorobą zakaźną o bardzo wielkiem znaczeniu społecznem. Problem socjalny odgrywa w gruźlicy doniosłą rolę i szereg czynników gospodarczo-społecznych wpływa w znacznym stopniu na wzrost względnie zmniejszenie śmiertelności na gruźlicę. Wszelkie zagadnienia związane ze społeczno-hygjenną stroną gruźlicy są oparte na danych statystycznych. Mimo luk oraz braków, które przy sporządzeniu tych danych powstają, opierając się na wykresach możemy wglądać w życie gospodarcze, hygjeniczne, i kulturalne ludności danego Państwa, kraju, lub miasta. Śmiertelność na gruźlicę zależy od warunków bytu, mieszkania i hygjeny ludności danej połaci kraju. Wiemy, że tam gdzie ludność jest uboga, żyje w fatalnych warunkach mieszkaniowych i hygjenicznych cyfry śmiertelności na gruźlicę są znacznie większe, aniżeli u mieszkańców żyjących w dobrobycie. Toteż zagadnienie gruźlicy nie da się jedynie do jednego czynnika społecznego sprowadzić. Mieszkanie, klimat, hygjena, gęstość zaludnienia i szereg innych czynników związanych z życiem codziennem człowieka, kształtują warunki, w których zakaźna choroba — gruźlica upada lub się rozwija. Nie sposób jest

w krótkości omówić wpływ poszczególnych czynników w życiu codziennym na rozwój gruźlicy. W tem doniesieniu chcemy podzielić się spostrzeżeniami, jakie nasunęły nam się przy sporządzaniu map o rozmieszczeniu poszczególnych wypadków śmierci na gruźlicę we Lwowie. Nie obejmujemy tu całości tego zagadnienia na terenie miasta Lwowa i nie uwzględniamy szeregu czynników, gdyż niniejsze doniesienie uważamy za wstęp do pracy, która obejmie całokształt życia ludności miasta Lwowa i jej stosunku do zachorowań i śmiertelności na gruźlicę w poszczególnych dzielnicach miasta. W Polsce jak dotąd daje się odczuwać brak prac statystycznych ilustrujących kwestję śmiertelności na gruźlicę w większych miastach i jej stosunku do gęstości zaludnienia i warunków mieszkaniowych w poszczególnych dzielnicach miast.

Zanim przystąpimy do szczegółowego opisu rozmieszczenia śmiertelności na gruźlicę we Lwowie, podamy parę przykładów z licznych prac statystycznych autorów zagranicznych na ten temat.

I tak Dixon, który badał rozmieszczenie śmiertelności na gruźlicę u ludności miasta Birmingham (950.000 mieszkańców), znalazł następujące cyfry:

Śmiertelność na gruż.	1916—1920 lata wojny	1921 po wojnie
w centrum miasta	4,88 ‰	2,99‰
w pośrodku miasta	3,08 „	2,04 „
w zewnętrznych częśc. miasta	2,21 „	2,21 „

Warunki mieszkaniowe w centrum miasta były najgorsze, wielka ilość domów czynszowych o małym naświetleniu, złe warunki higieniczne, ubóstwo mieszkańców.

Inna praca Molinariego, który zajmuje się problemem gęstości mieszkań i jej stosunku do śmiertelności na gruźlicę, podaje następujące dane o Medjolanie. Molinari podzielił Medjolan na cztery okręgi stosownie do gęstości zaludnienia, względnie przeludnienia poszczególnych okręgów. Jako — przeludnione uważa on mieszkania, na które wypada więcej jak dwie osoby na jeden pokój. W poniżej podanej tabeli odpowiednie cyfry oznaczają w procentach liczbę żyjących osób w przeludnionych częściach poszczególnych okręgów:

Gęstość zaludnienia i gruźlica w Medjolanie 1919 — 1925 r.

O k r ę g	Przeludnienie na 1.000 mieszkańców	Śmiertelność na gruźlicę na 1.000 mieszkańców
I	12,6	1,49
II	18,8	1,55
III	34,4	1,94
IV	55,3	2,10

Widzimy z tych cyfr, że ilość zmarłych na gruźlicę zwiększa się z gęstością zaludnienia, względnie im większe jest przeludnienie w miastach tem większa jest śmiertelność na gruźlicę. Zwłaszcza mieszkania o jednej ubikacji zwiększają niebezpieczeństwo infekcji.

W Berlinie w północnej części miasta — tam gdzie mieszka uboga ludność robotnicza w złych warunkach mieszkaniowych tam cyfry śmiertelności na gruźlicę są największe.

We Wiedniu w mieście w którym gruźlica szczególnie była rozpowszechniona — Peller podaje następującą tablicę wypadków śmierci na gruźlicę w stosunku na 100.000 mieszkańców ułożoną wedle stosunków materialnych ludności:

D z i e l n i c a	m ę ż c z y ż n i		k o b i e t y	
	1913	1919	1913	1910
I (bogata)	67	172	110	227
X (uboga)	317	648	419	637

a zatem 4 — 5 krotnie więcej w dzielnicy ubogiej.

W Spezii we Włoszech stwierdził Sestini, że w starej części miasta, w której uliczki są bardzo wąskie i bez światła wśród mieszkańców suteryn i parteru u 22,6% otwartą gruźlicę płuc, na wyższych zaś piętrach cyfry te się stale zmniejszały, jednak i w mieszkaniach najwyżej położonych 10,7% zamieszkujących miało gruźlicę otwartą. W niektórych domach zauważono specjalnie liczne przypadki śmierci na gruźlicę, tak że oznaczono je jako domy gruźlicze (śmierci). Zauważył również Sestini, że gruźlica w Spezii nie tylko od samego mieszkania zależy. W zewnętrznych bowiem i lepiej położonych częściach miasta wybudowano szereg domów do których wprowadzono rodziny robotnicze, dając im możliwość mieszkania o znacznie lepszych warunkach, aniżeli przedtem. Z początku wszystko było dobrze, ale po pewnym czasie zauważono, że i tu gruźlica zaczyna się sze-

rzyć, że i tu są liczne przypadki śmierci na gruźlicę. Toteż słusznie Sestini powiada, że gruźlica stoi też w związku ze sposobem mieszkania, i że brak uświadomienia higienicznego mieszkańców wpływa na rozwój gruźlicy.

Mówiąc o domach gruźliczych warto przytoczyć ciekawą pracę Wernickiego i Greka o Poznaniu, której cyfry podaję z broszury Dra Węgrzynowskiego p. t. Gruźlica jako klęska społeczna.

W r. 1901	Poznań	miał mieszkańców	117,000
w r. 1905	„	„	137,000
w r. 1908	„	„	około 150,000

Od r. 1901 — 1903 zmarło 25,529 osób, z tego na gruźlicę 2,608, a więc 10,2%. Śmierć na gruźlicę nastąpiła 1.379 w domach.

Domy	Przypadki śmierci na gruźlicę w Poznaniu za lata: 1901—1903	Razem
804	1	804
295	2	590
194	3	432
68	4	722
31	5	155
17	6	102
12	7	84
7	8	56
5	9	45
1	10	10
2	11	24
1	12	13
1	13	21

Okazało się więc, że pewne domy są siedliskiem gruźlicy, i że śmierć zbiera w tych domach obfite żniwo. W Poznaniu te „domy śmierci“ były w dzielnicach w których ludność była uboga, mieszkania złe, a przeludnienie największe.

Lwów, w którym warunki mieszkaniowe w niektórych dzielnicach są bardzo złe, a hygiena życia codziennego z powodu nędzy u niektórych jego mieszkańców zastraszająca, wykazuje w porównaniu z innymi wielkimi miastami w kraju i zagranicą, bardzo duże cyfry zmarłych na gruźlicę.

W latach 1901 — 1905 gruźlica we Lwowie zbierała obfite plony, później w latach 1910 — 1914 śmiertelność na gruźlicę we

Lwowie stale się zmniejszała, aby w latach powojennych znów wykazać znaczny wzrost, zwłaszcza jednak w roku 1919 i 1920, kiedy Lwów najbardziej ucierpiał z powodu walk na jego terenie. Dopiero później w latach 1925 — 1932 liczby śmiertelności na gruźlicę na terenie miasta Lwowa stale się zmniejszają, — objaw zaobserwowany też i w innych miastach tak w kraju i zagranicą. Czy przyczyny spadku zgonów na gruźlicę szukać należy w pewnej poprawie warunków materialnych ludności w tym czasie, czy też rozszerzeniu i w pewnej mierze celowej organizacji walki z gruźlicą a zwłaszcza zapobiegawczej roli poradni przeciwgruźliczych, czy znów jak inni twierdzą zwiększeniu odporności na gruźlicę wśród ludności miejskiej — trudno rozstrzygnąć. Pewnem zdaje się być, że szereg przyczyn i czynników na ten dodatni objaw wpłynęło. Jednak już w r. 1932, a zwłaszcza w r. 1935 zaznacza się wzrost ilości zgonów na gruźlicę na terenie miasta Lwowa, prawdopodobnie z powodu pogorszenia warunków życiowych i kryzysu gospodarczego. Cyfry umieralności na gruźlicę we Lwowie są bardzo duże. Mimo skoordynowanej akcji czynników społecznych, umieralność na gruźlicę — jeżeli się w nieznacznym stopniu zmniejsza w stosunku do poprawy w innych miastach, gdzie odsetek zmarłych na gruźlicę obniżył się w niektórych miastach jak w Amsterdamie, Berlinie i Londynie poniżej 7°%, jest stosunkowo bardzo znikomą.

Poniżej załączona tabela ilustruje jak przedstawiały się w ostatnich kilku latach cyfry zgonów na gruźlicę we Lwowie, z uwzględnieniem od r. 1932 cyfr z terenu gmin podmiejskich jako przynależnych od tego czasu do miasta.

Rok	Przypadki śmierci na gruźlicę we Lwowie	na 10.000 mieszkańców
1927	562	23,59
1928	532	22,19
1929	488	20,03
1930	387	15,48
1931	485	15,30
1932	463	14,64
1933	519	16,21
1934	449	14,03

Badania o rozmieszczeniu poszczególnych wypadków śmierci na gruźlicę w dzielnicach Lwowa w latach 1933 i 1934, przeprowadzone na podstawie wykresów każdego przypadku zgonu na gruźlicę na mapach z terenu miasta, dały bardzo ciekawe wyniki

i wykazały, że we Lwowie są pewne skupienia gruźlicy. Umieralność na gruźlicę wykazuje wielkie różnice w zależności od dzielnicy, jej warunków higienicznych, od gęstości zabudowań, stanu materialnego poszczególnych dzielnic, dalej też i przynależności wyznaniowej jej mieszkańców. W r. 1933 i 1934 zaznaczyły się na terenie miasta Lwowa dwa centra, dwa skupienia, w których gruźlica zbierała obfite ofiary. Są to dawna dzielnica druga, obecnie okręg I, oraz dawna dzielnica trzecia — dzisiaj okręgi II i III z przyłączonymi gminami Zamarstynowa i Zniesienia. W dawnej dzielnicy II (okręg I) mieszka uboga ludność robotnicza w większości chrześcijańska, gdzie domy są brudne i zaniedbane. W tej części miasta kanalizacja w 1933 r. nie była jeszcze uregulowana, a skupienie ludności było stosunkowo duże. Ten okręg wykazuje we Lwowie największą śmiertelność na gruźlicę. W okolicach zwłaszcza Dworca głównego, ulicy Pierackiego, Rycerskiej, Traugutta, Dekerta i Bartosza Głowackiego, są domy w których gruźlica w sposób zastraszający się rozwija.

Drugim dużym skupieniem umieralności na gruźlicę są dawna dzielnica III, (dzisiaj część okręgu II i III, oraz VIII (Zamarstynów i Zniesienie). W dawnej dzielnicy III, w okolicach ulicy Słonecznej, Berka Joselowicza i Źródlanej mieszka proletarijat żydowski gdzie skupienie ludności jest ogromne i warunki mieszkaniowe wprost fatalne. Mimo, że śmiertelność na gruźlicę wśród ludności żydowskiej jest w ogólności znacznie mniejsza aniżeli wśród ludności chrześcijańskiej, w tej części miasta jest bardzo duża i prawie równa śmiertelności w okręgach zamieszkałych przez proletarijat chrześcijański. Na przedmieściach w okręgach robotniczych jest śmiertelność też bardzo duża. I tak w dawnej dzielnicy VIII i IX (Zamarstynów i Zniesienie) znacznie jest większa umieralność na gruźlicę, aniżeli w okręgu VII (Sygniówka i Lewandówka) gdzie mieszka również ludność robotnicza chrześcijańska, w większości pracująca przy kolei i znajdująca się już w lepszych warunkach materialnych. Najmniejszą jest śmiertelność w południowej części okręgu I i okręgu IV (część dzielnicy w okolicy parku Stryjskiego, oraz część dzielnicy Łyczakowskiej), zamieszkałych w dużej mierze przez inteligencję. W samym śródmieściu Lwowa śmiertelność na gruźlicę jest stosunkowo średnia i znacznie mniejsza aniżeli w okręgach robotniczych.

Ciekawie przedstawiają się porównania z rozmieszczeniem wypadków śmierci na gruźlicę w Warszawie. Wedle ostatnio ogłoszonej w Warszawskim Czasopiśmie lekarskim pracy Bakalo-

wej w Warszawie: „najmniejszą umieralność z gruźlicy wykazują okręgi z przeważającą ludnością żydowską (III. IV. V. VIII.) oraz okręgi, zamieszkałe przez zamożniejszą klasę ludności, wolne zawody i inteligencję pracującą (X. XI. XII. XIII.). Najwyższą zaś umieralność w śródmieściu mają okręgi, zamieszkałe przez proletarjat chrześcijański (VI. VII. II. I.), następnie okręgi praskie (XIV. XV.) na przedmieściach zaś okręgi robotnicze (XIX. XXII. XXIV. XXV.). Okręg XXVI. (Marymont), zamieszkały w dużej mierze przez inteligencję, wyróżnia się z pośród przedmieść stosunkowo niską umieralnością z gruźlicy.“

Widzimy więc, że w okręgach śródmiejskich i na przedmieściach zamieszkałych przez proletarjat i to w dzielnicach gdzie stan sanitarny miasta z powodu braku urządzeń higienicznych jest gorszy, aniżeli w samym śródmieściu i w okręgach przedmiejskich zamieszkałych przez ludność inteligentniejszą, śmiertelność na gruźlicę jest ogromna.

Plan walki z gruźlicą w naszym mieście musi w pierwszym rzędzie uwzględnić te dzielnice miasta, w których gruźlica najczęściej pożera ofiary, aby zniszczyć ogniska, które są źródłem szerzenia się tej choroby we Lwowie.

Dr. L. PTASZEK
sekretarz Towarzystwa.

SPRAWOZDANIE

z działalności Lwowskiego koła Polskiego Towarzystwa badań naukowych nad gruźlicą za rok 1934|35.

Fundusze rzucone hojną ręką Jakóba hr. Potockiego powołały do życia, nową w Polsce placówkę, której brak odczuwał kraj dotkliwie pozostając na polu badań naukowych nad gruźlicą daleko poza krajami innymi w Europie. Z wielkim uznaniem powitał świat lekarski tę wiekopomną dla Polski myśl wielkiego Fundatora. Powstało Towarzystwo dla badań naukowych nad gruźlicą w Warszawie, którego ster objął prof. dr. W. Orłowski. Specjalnym pismem skierowanym do Prym. Dra. Węgrzynowskiego we Lwowie zaprosił do współpracy grupę lwowskich fizjologów, którzy dnia 15. I. 1935 odbyli w lokalu Polikliniki powszechnej we Lwowie pierwsze konstytucyjne posiedzenie. Wybrano Zarząd lwowskiego koła, powierzając funkcje przewodniczącego Prym.

Drowi. Węgrzynowskiemu, zastępcy przewodniczącego Prym. Drowi. Tomankowi, a sekretarza Drowi. Ptaszkowi. Ustalono termin posiedzeń naukowych na ostatni wtorek każdego miesiąca, oraz siedzibę Koła Lwowskiego łącząc ją z Twem Walki z Gruźlicą we Lwowie przy ul. Lindego 5. Praca niecałego roku sprawozdawczego 1934/35, bo trwająca tylko od stycznia do maja 1935, streszcza się w 2 walnych i 3 naukowych posiedzeniach. Na zebraniu walnym w dniu 26. III. 1935, uchwalono wezwać do współpracy szerszy ogół lekarzy lwowskich, a w dniu 14. V. 1935 na wniosek Prof. Dra. Groëra uchwalono wypracować projekt zużytkowania dochodów Fundacji przez stworzenie wielkiego centralnego Instytutu dla badań naukowych nad gruźlicą właśnie we Lwowie, który zdaniem wnioskodawcy najbardziej do tego celu się nadaje, a to i przez bliskość majątków Jakóba Hr. Potockiego (Brzeżańszczyzna), jak i przez różnorodność klimatyczną bliskich okolic Lwowa. W dyskusji jaka się na ten projekt wywiązała uchwalono uprosić wnioskodawcę, o wystosowanie odpowiedniego memorjału do władz centralnych Towarzystwa w Warszawie. Główny nacisk koło lwowskie jednak położyło na stronę naukową Towarzystwa. Posiedzenia naukowe odbyły się w dniach: 26. III., 30. IV. i 28. V. 1935 r. Na posiedzeniu pierwszym Drka Krasowska zreferowała swoje obserwacje dotyczące stosowania ucisku pasem rozmaitych postaci gruźlicy płucnej. Na drugim posiedzeniu przedstawił Dr. Zier rozmieszczenie śmiertelności na gruźlicę w mieście Lwowie w latach 1933 i 1934, oraz wykazał posługując się specjalnie do tego celu sporządzonymi mapami istnienie t. zw. domów śmierci i okolic miasta stale zagruźliczonych. Na posiedzeniu trzecim Dr. Ptaszek omówił zejście śmiertelne jako powikłanie przyodmowe, wyjaśniając mechanizm zatorów powietrznych, jako przyczyny tego powikłania. Wyczerpujące sprawozdania z posiedzeń, wraz z wyszczególnieniem każdorazowej dyskusji umieszczono w dziale sprawozdawczym Polskiej Gazety Lekarskiej. Usiłowania lwowskiego Koła Towarzystwa badań naukowych nad gruźlicą za inicjatywą przewodniczącego Prym. Dra. Węgrzynowskiego idą jeszcze w innym kierunku. Opierając się bowiem na odpowiednich statystykach należy przypuszczać, że gruźlica miast ma swoje źródło też w napływie mieszkańców wsi do miast. Dlatego też badanie gruźlicy wsi powinno być naczelnym tematem naukowym podobnego Twa. By umożliwić przeprowadzenie tych badań należałoby stworzyć lotną kolumnę przeciwgruźliczą na którą fundusze winno łożyć Two naukowe.

Starania w tym kierunku są już rozpoczęte.

Kolo lwowskie T-wa badań naukowych nad gruźlicą, liczy obecnie 50 członków biorących czynny udział w posiedzeniach naukowych kolo, oraz pracując wydatnie naukowo.

Podajemy tekst memorjału w dosłownem brzmieniu.

MEMORJAŁ.

Wstęp:

W związku z ukonstytuowaniem się fundacji im. Jakóba Hr. Potockiego, której jednym z celów jest popieranie i finansowanie badań naukowych nad gruźlicą, pozwalamy sobie wnieść projekt najskuteczniejszego i dla Państwa najpilniejszego sposobu zorganizowania naukowej walki z gruźlicą. Zadanie popierania badań naukowych nad gruźlicą może być zrealizowane w sposób dwojaki:

1) Pierwszy — niezorganizowany sposób popierania badań nad gruźlicą polegałaby na indywidualnem subwencjonowaniu prac poszczególnych jednostek albo poszczególnych Zakładów naukowych.

2) Drugi — polegający na zorganizowaniu systematycznej i planowej pracy lekarskiej nad gruźlicą w całokształcie jej zagadnień — mógłby być urzeczywistniony jedynie przez stworzenie przemyślanego warsztatu pracy ad hoc, w którym ześrodkowałyby się tak usiłowania osobnicze polskich badaczy gruźlicy, jak i możliwości finansowe Fundacji dla planowej i ciągłej pracy.

Pierwsza droga otwierając wprawdzie możliwości popierania indywidualnych talentów, a nawet wyszukiwania tychże, grozi wielkiem niebezpieczeństwem rozproszenia sił finansowych Fundacji na drobne kwoty, za które tylko w ogromnej mniejszości przypadków można będzie osiągnąć wybitne rezultaty. Droga ta byłaby słuszną, gdyby Polska rozporządzała już dostatecznie wyposażonemi warsztatami pracy badawczej nad gruźlicą, oraz gdyby posiadała dostateczne zastępy wyszkolonych w samodzielnej i oryginalnej pracy badawczej pracowników naukowych. Niestety stoimy w tej dziedzinie jeszcze na zbyt dalekim miejscu w porównaniu do współczesnych wymagań pracy naukowej nad gruźlicą, i dlatego indywidualne subwencjonowanie rozmaitych ośrodków odnośnej pracy badawczej należy uważać za niezupełnie prowadzące do celu.

Drugi natomiast sposób podejścia do naukowego rozwiązania zagadnienia gruźlicy w Polsce równa się zorganizowaniu tej tak ważnej gałęzi współczesnej nauki lekarskiej i powołaniu jej do

realnego, czynnego i twórczego życia. Chodziłoby tu zatem o stworzenie nowej placówki naukowej, placówki, której Polska nie posiada i której gwałtownie potrzebuje — placówki, która każdy grosz Fundacji będzie mogła wyzyskać do ostatka, dla twórczej i praktycznie niesłuchanej doniosłej pracy. Po stworzeniu takiego centralnego Instytutu można będzie wciągnąć do współpracy inne ośrodki pracy.

Dlatego uważamy, że najkorzystniejszą dla Państwa i Nauki Polskiej postacią urzeczywistnienia zadań Fundacji im. Jakóba Hr. Potockiego w odniesieniu do gruźlicy byłoby stworzenie i zorganizowanie przez Fundację

Polskiego Instytutu dla badań nad gruźlicą.

Myśl ta nie jest nową. Propagowaną ona była od dawna przez wielkiego znawcę potrzeb Medycyny Społecznej w Polsce, jakim jest Witold Chodźko, nowa jest natomiast finansowa możliwość zrealizowania tej myśli, którą otworzyła dopiero Fundacja Im. Jakóba Hr. Potockiego.

Projekt Polskiego Instytutu dla badań nad gruźlicą.

Miejsce: Jako miejsce powstania i organizowania Polskiego Instytutu dla badań nad gruźlicą, proponujemy Lwów i propozycję tą uzasadniamy w sposób następujący:

1) Lwów jest ośrodkiem kultury Polskiej, Ziemi południowo-wschodnich, który w ostatnich latach złożył ze szkodą dla interesów kultury polskiej i naszego politycznego znaczenia na wschodzie zbyt wielki haracz naturalnej zresztą tendencji nowopowstającego Mocarstwa do centralizacji. Zjawisko to straci swój szkodliwy wpływ na siłę Państwa na kresach i uwypukli żywotność kresowej państwowo twórczej ekspansji dopiero wtedy, gdy w zamian za to, co Lwów dał już, Państwu — Państwo umożliwi mu tworzenie nowych jąder polskiej twórczości i pracy. Każda nowopowstająca a państwowo twórcza placówka, powstająca we Lwowie, musi posiadać — o ile wszystkie inne względy przemawiają za umiejscowieniem jej w stolicy ziem południowo-wschodnich — głębokie znaczenie polityczne i kulturalne dla Państwa. Zobaczymy zaraz, że jeżeli chodzi o Polski Instytut dla badań nad gruźlicą im. Jakóba Hr. Potockiego — to rzeczywiście wszystkie względy przemawiają za stworzeniem go właśnie we Lwowie.

2) Większość majątków ś. p. Jakóba Hr. Potockiego leży w Małopolsce Wschodniej i jest rzeczą tylko naturalną i sprawiedliwą aby przynajmniej pewna część Jego zamierzeń została wykonana w jego rodzinnym kraju, a to tembardziej, że kraj ten — a specjalnie Brzeżańskie dzięki swoistym warunkom rasowym

i etnicznym przedstawia niesłychanie wdzięczny i ważny teren do pracy naukowej nad gruźlicą.

5) Lwów jest faktycznym ośrodkiem polskiej polityki uzdrowiskowej i lecznictwa klimatycznego w wielkim stylu. W zasięgu wpływów Lwowa leżą wszystkie rodzaje terenów klimatycznych i uzdrowiskowych, tak podgórskich, jak wysokogórskich, jak równo-podolskich a wreszcie i polska riwiera. W końcu wspomnieć należy o licznych zdrojowiskach solankowych, leżących w orbicie wpływów Lwowa, jak Iwonicz, Rymanów, Delatyn, Kosów i t. p. Tylko we Lwowie można myśleć o zużyciu polskich bogactw uzdrowiskowo-zdrojowiskowo-leczniczych dla celów naukowych i zorganizować je pod egidą specjalnego Instytutu naukowego.

4) Lwów jest już dzisiaj — w najfatalniejszych zresztą warunkach — jednym z twórczych ośrodków pracy naukowej nad gruźlicą w Polsce.

5) Lwów wreszcie posiada nie tylko ludzi do pracy, ale przede wszystkim tradycje jednego z pierwszych ośrodków Walki z gruźlicą w Polsce oraz, co ważniejsze, całą gotową już podstawę do organizacji zwartego Instytutu badań nad gruźlicą, którą należałoby jedynie roz- i nadbudować.

Zadania Instytutu.

Zadania Instytutu podzielić można na 4 wielkie grupy:

I. W pierwszej grupie znaleźć muszą miejsce ściśle badania nad biologią gruźlicy, u nas specjalnie zaniedbane. Badania takie wymagają nie tylko odpowiednio wyposażonych pracowni, lecz także materiału experimentalnego, jakim jest w pierwszym rzędzie bydło rogate i miejsca na przeprowadzanie doświadczeń w większym stylu. To zadanie może być spełnione przez Fundację z wielką łatwością, gdyż Fundacja rozporządza właśnie odpowiednimi terenami w Państwie Brzeżańskim.

II. Do drugiej grupy badań Instytutu należeć będą badania nad epidemiologią i ewolucją zakażenia gruźliczego — a to ze specjalnym uwzględnieniem tych terenów, które w Polsce są równie ważne jak miasta a zato zupełnie dotąd niezbadane — t. j. gruźlicy na wsi.

Badanie gruźlicy, jej drogi rozprzestrzeniania, jej postaci na wsi, wpływu warunków wiejskich na alergję gruźliczą, wreszcie znaczenie konstytucji rasowej na jej przebieg znów najłatwiej da się przy odpowiedniej organizacji przeprowadzić w Państwie Brzeżańskim. Takie badania będą mogły jedynie dostar-

czyć racjonalnych podstaw do organizacji skutecznej i ogólnej walki z gruźlicą.

III. Te ostatnie zadania dotyczące wypróbowania w wielkim stylu metod zwalczania i zapobiegania gruźlicy w mieście i na wsi, czyli obejmujące całokształt eksperymentalnej opieki społecznej nad gruźliczym człowiekiem i jego rodziną, tworzą trzecią wielką grupę prac tego Instytutu.

IV. Do czwartej wreszcie grupy należeć musi eksperyment kliniczny, pogłębienie metod rozpoznawania i rokowania w gruźlicy, jak również ciągłe udoskonalenie lecznictwa.

Plan Instytutu.

Odpowiednio do wyluszczonych powyżej zadań Instytutu topologiczny plan Instytutu przedstawiałby się następująco:

A. Dział kliniczny obejmujący trzy oddziały zasadnicze i urządzenia pomocnicze:

- 1) oddział internistyczny
- 2) oddział pediatryczny
- 3) oddział chirurgiczno-ortopedyczny
- 4) pracownie kliniczno podręczne, oraz lecznicze wraz ze wszystkimi urządzeniami pomocniczymi dajagnosyki i lecznictwa
- 5) sanatorja klimatyczne i zdrojowiskowo eksperymentalne dla dorosłych i dzieci.

B. Dział opiekuńczo-społeczny, obejmujący:

- 1) sieć eksperymentalnych poradni przeciwgruźliczych w mieście i na wsi
- 2) izolatorjum dla niemowląt z rodzin gruźliczych
- 3) półkolonje i prewencja dla dzieci starszych
- 4) osiedla dla uzdrowieńców i baraki pracy
- 5) opracowanie propagandy.

C. Dział epidemjologiczny:

- 1) lotne kolumny do badań gruźlicy w terenie, wyposażone w aparaty Roentgena i podręczne pracownie
- 2) sieć małych stacyj badawczych w terenie
- 3) biuro statystyczne.

D. Dział biologiczny:

- 1) własne pracownie naukowe nastawione na badanie gruźlicy
- 2) ferma doświadczalna z pracownią weterynaryjną i zakładem badań hodowli bydła i gospodarstwa mlecznego. Hodowla zwierząt laboratoryjnych.

Organizacja Instytutu:

Na czele Instytutu stoi dyrektor-lekarz, mający do pomocy kierownika administracyjnego, oraz kierowników (prymarjusz) oddziałów. Poszczególne działy Instytutu muszą mieć pozatem swoich odpowiedzialnych kierowników, a więc:

- 1) internista
- 2) pedjatra
- 3) chirurg-ortopeda
- 4) kierownik sanatorjum
- 5) kierownik działu opieki społecznej (lekarz)
- 6) epidemjolog
- 7) bakterjolog i serolog
- 8) chemik i fizykochemik
- 9) roentgenolog i radjolog
- 10) weterynarz-bijolog.

Pozatem: Instytut musi rozporządzać konsulentami (okulistyka, oto-rhino-laryngologja, dermatologja i ginekologja). W Instytucie pracować muszą pielęgniarki i opiekunki społeczne, laborantki, djetetyczki, rysowniczk, pracownicy statystyczni i fotograficzni, kinooperator, urzędnicy administracyjni, sekretarki i służba.

Pożądaną byłaby współpraca Instytutu z Wydziałem lekarskim U. J. K., a to dlatego, że korzyść takiej współpracy byłaby obustronna: Instytut mógłby korzystać ze wszystkich udogodnień zakładów i pracowni Wydziału, jak również czerpać materiał pracowników z pośród pracowników Wydziału Lekarskiego. Wydział Lekarski zaś otrzymałby wzamian jeszcze jedną placówkę nauki, przy pomocy której mógłby dopomóc do kształcenia słuchaczy, lekarzy i pielęgniarek w dziedzinie niesłyszanej, a dziś Wydziałowi niewystarczająco dostępnej. W ten sposób Instytut spełniłby jeszcze jedno zadanie — zadanie nauczania.

Realizacja Instytutu.

Realizacja tak wielkiego, wprost monumentalnego projektu, może stać się dostępną tylko

- 1) przy stopniowym jej urzeczywistnieniu
- 2) przez wyzyskanie wszystkich istniejących już we Lwowie komórek nadających się do włączenia w zakres działalności Instytutu.

Rozpatrzmy przedewszystkiem jakie przesła Instytutu już potencjonalnie istnieją we Lwowie i dałyby się niewielkim kosztem zaadoptować do potrzeb Instytutu.

Dział A. Z działu tego istnieje w pewnej mierze oddział internistyczny oraz Lecznica w Hołosku. Do tego działu dołączyć się da Kolonje w Rymanowie Towarzystwa Hygjenicznego przemysłowego.

Dział B. Tu posiadamy już bardzo wiele. Przedewszystkiem sieć poradni przeciwgruźliczych lwowskich, które z największą łatwością dadzą się zarówno rozbudować, jak i organizacyjnie zjednoczyć. Istnieje dalej już znaczny załazek izolatorium dla niemowląt w postaci fundacyjnego Zakładu im. Dzieciątka Jezus dla Niemowląt, który już obecnie prowadzony jest na najwyższym poziomie współczesnej techniki pedjatrycznej i dalby się z największą łatwością rozbudować i przystosować do celów Instytutu niewielkim stosunkowo kosztem. Wreszcie Lwowska Opieka Pozaszkolna rozporządza już półkolonjami i prewentorium przeciwgruźliczem dla dzieci szkolnych w Brzuchowicach.

Pozostaje więc do stworzenia ab ovo: z działu A) cały dział pedjatryczny. Cała Małopolska Wschodnia posiada zaledwie kilkadziesiąt fachowo prowadzonych łódeczek. Dzieci gruźlicze nie mają się wogóle gdzie podziać i dlatego stworzenie oddziału klinicznego dla dzieci gruźliczych jest sprawą poprostu najpierwszorzędniejszej wagi, nietylko z punktu widzenia naukowego, ale wprost praktycznego. Ten stan, jaki pod względem szpitalnictwa dziecięcego panuje we Wschodniej Małopolsce jest obrazem tego, co dzieje się cał. par. w całej Polsce. Polska ma tylko dwa — wyraźnie 2 szpitale dziecięce stojące na odpowiednim poziomie: w Warszawie i Łodzi. Tem samym stworzenie naukowego szpitala dla dzieci gruźliczych przez Fundację Jakóba Potockiego, byłoby zatem dziełem monumentalnym. Zadanie to byłoby we Lwowie osobliwie łatwem do spełnienia, gdyż Lwowski Wydział Lekarski musi wybudować Klinikę Pedja-

tryczną, której właściwie mu brak. (Obecna Klinika z jej 19-ma łóżeckami jest karykaturalnem prowizorjum). Miejsce na ten cel istnieje. Nie ulega wątpliwości, że Fundacja mogłaby w porozumieniu z Wydziałem Lekarskim miejsce to zużyć, jak również wykorzystać obowiązek Uniwersytetu do utrzymania oddanego Zakładu. W końcu uzupełnienie pawilonów w Hołosku, przez stworzenie działu ortopedyczno-chirurgicznego, kolonji leczniczej w Zaleszczykach lub okolicy Kosowa (słone jeziora).

Z Działu B. Pozostałyby do urzeczywistnienia jedynie schroniska dla uzdrowieńców, oraz organizacja eksperymentalnej opieki nad gruźlicą w lecznictwie wiejskiem, a więc w państwie Brzeżańskiem (istnieje bardzo gęsta sieć Poradni i Przychodni przeciwgruźliczych w powiecie lwowskim i okolicy).

Z działu C. Zrobić trzeba nanowo prawie wszystko, przede wszystkim zorganizować lotne kolumny epidemiologiczne, jako jedną z rzeczy najważniejszych i najpilniejszych.

Z działu D. należałoby również zrealizować prawie wszystkie postulaty ab ovo. Jednakże realizacja ta łączy się z ewentualną budową oddziału pediatrycznego. Na początek należałoby korzystać z pracowni uniwersyteckich. Co natomiast dałoby się zorganizować szybko i małym kosztem, to ferma doświadczalna.

Z wyluszczonego powyżej planu wynika, że biorąc pod uwagę środki Fundacji w ciągu 5-ciu lat możnaby doprowadzić projekt powyższy do zupełnego urzeczywistnienia według następującego rozkładu prac:

1. Rok:

- a) ustalenie zasady stworzenia we Lwowie Polskiego Instytutu dla badań nad gruźlicą i wyznaczenie Komitetu Organizacyjnego, oraz stworzenie biura Instytutu.
- b) organizacja istniejących we Lwowie i trzech województwach południowo-wschodnich komórek przyszłego Instytutu.
- c) rozpoczęcie rozbudowy Lecznicy w Hołosku i izolatorjum dla niemowląt.
- d) stworzenie I Kolumny epidemiologicznej,
- e) usprawnienie Poradni Przeciwgruźliczej w Brzeżanach.
- f) przystąpienie do zorganizowania fermy doświadczelnej w Państwie Brzeżańskiem,
- g) przygotowanie planów części pediatrycznych Instytutu.

2. Rok:

- a) przystąpienie do budowy oddziału pediatrycznego.
- b) dalsza rozbudowa Hołoska.
- c) dalsze przeorganizowanie istniejących komórek przyszłego Instytutu.
- d) ukończenie organizacji fermy doświadczalnej.
- e) rozpoczęcie tworzenia małych stacyj badawczych w terenie, z wyjątkiem istniejących poradni,
- f) ukończenie rozbudowy izolatorjum dla niemoląt.

SPRAWOZDANIE

Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa przeciwgruźliczego we Lwowie za rok 1934.

(Ciąg dalszy)

W uzupełnieniu podanego w poprzednim numerze „Ruchu przeciwgruźliczego“ sprawozdania za rok 1934, podajemy poniżej zestawienie kasowe Wojewódzkiego Towarzystwa przeciwgruźliczego we Lwowie, Zestawienie dochodu ze sprzedaży znaczków w czasie dni przeciwgruźliczych w roku 1934/35 oraz preliminarz budżetowy Wojewódzkiego Towarzystwa przeciwgruźliczego we Lwowie na rok 1935.

SPRAWOZDANIE KASOWE
za rok 1934.

Wojewódzkie Towarzystwo Sprawozdanie Kasa

PRZYCHÓD.						Według pre- liminara na r. 1934	
1. Zapas kasowy z 31. XII. 1934					3.464	02	
2. Wkładki członkowskie na wyrównanie zaległ. z r. 1933			1.137	21			1.264 91
3. Wkładki człon. na poczet wkładek za r. 1934			755	03	1 892	24	2 320 —
4. Subwencja Min. Op. Społ. na wynagrodz. sekret. mies. 270 zł. za czas od 1. I. — 31. XII. 1934					3 240	—	3 240 —
5. Odsetki od lokacji na książ. Kasy Oszcz.					299	08	100 —
6. Dochód ze sprzed. znaczków w czasie Dni Przeciwgruźl.							
a) Powiatowe Koła	8.892	03					
b) Apteki prowincjonalne	860	80					
Apteki prowincjonal.	26	50					
c) Datki	3.974	22					
d) Apteki we Lwowie	526	—					
e) Starostwo grodzkie	1.416	40					
f) Państw. Szpital powszech. Lwów	568	20					
g) Zakład Kulparków	641	50					
h) Tymcz. Wydział Samorz.	100	—					
i) Wydział Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego	660	60			17.666	25	14.969 —
k) Wpływy ze sprzedaży znaczków w ciągu grudnia 1934 na rachunek akcji Dni Przeciwgruźliczych w roku 1934/1935							
1) Tymcz. Wydział Samorz.	55	—					
2) Wydział Zdr. Urz. Wojew.	145	—					
3) Firma Zajączek	180	—					
4) Szkoła Żychiewiczowej	16	—	396		396		
7. Subwencja Min. Op. Społ. na leczenie bezrobotnych w Hołosku					3.000		3.000 —
8. Ze sprzedaży broszur i tablic propagandowych					696	82	
Do przeniesienia	18.062	25	2.288	24	30.654	41	24.893 91

stwo Przeciwgruźlicze. sowe za rok 1934.

ROZCHÓD					Według pre- liminarza na r. 1934
1. Koszta administracji					
a) Wynagrodzenie sekret. za rok 1934	3.240	—			3.240 —
b) wynagrodzenie maszynistki	250	—			300 —
c) służącego	50	—			50 —
d) koszta druk. i przybor. kancelaryjnych					150 —
e) portorja	28	60			100 —
f) koszta podróży delegat.	188	45			600 —
g) koszta sporządzenia zamknięć rachunkowych	65	—			75 —
h) za powielanie	40	—			40 —
i) za sporządzenie preliminarza budż. dla Lecznicy w Hołosku	100	—	3.962	05	
					4.565 —
2. Subwencje					
a) Pow. Koło we Lwowie dla przych. w Winnikach	1.183	80			
b) Pow. Koło w Dobromilu	300	—			
c) Pow. Koło w Bóbrce	300	—			
d) T. O. Z.	300	—			
e) Powiat. Kołom na pokrycie kosztów 8 kompletów tablic propagand. à 20 zł.	160	—			
f) Lwow. Tow. Walki z gruźl. na zakupno gorsetu dla bezrobotn. Bobeli	60	—	2.303	80	3.000 —
3. Koszta propagandy					
za broszury i tablice					
a) Pol. Związ. Przeciwgruźl. w Warszawie	859	20			
b) Pol. Tow. Higjenicz.	250	—			
c) Lwow. Tow. Walki z gruźl.	280	—	1.389	20	3.500 —
4. Z dochodów Dni Przeciwgruźl.					11.065
przekazano:					
a) Pol. Związk. Przeciwgruźl. w Warszawie 20% od (53.500 zł.)	6.700	—			6.700 —
b) Miejsk. Komitet. Dni Przeciwgruźl.	1.632	07			
Do przeniesienia	15.987	12	7.655	05	6.700

			Według pre- liminarza na r. 1934	
Z przeniesienia	30.654	41	25.893	91
9. Lwowskie Tow. walki z gruź- licą — zwrot różnicy ceny kupna gorsetu dla Bobeli	5	—		
RAZEM	30.659	41	24.893	91
Wpływy pod k) z powodu prze- niesienia jako poz. przychodu na rok 1935 odpisuje się	396	—		
RAZEM	30.263	41	24.893	91

Skarbnik:

Dr. M. E. Bikeles m. p.

Sekretarz:

Dr. J. Wysocki m. p.

						Według pre- liminarza na r. 1934	
Z przeniesienia	15 987	12	7.635	05		6.700	
c) Lwowsk. Tow. Walki z gruzl. 55% od doch. 896.30, uzyskanego po ukończonej akcji Dni Przeciwgruźliczych	492	96					
d) Zwrócono Pow. Kołu w Ni- sku nadwyżkę dochodu ponad 45%	29	95					
e) na leczenie bezrobotnych w Hołosku	6.592	80	15.447	78		6.594	
						13.294	
Koszta leczenia bezrobotn. Hołosku z subwenc. Min. Op. Spol.			3.000	—		3.000	
RAZEM					26.102	83	27.359
Saldo do przeniesienia w 1935					4.160	58	
			RAZEM		30.263	41	

Prezes:

Dr. Wacław Majewski m. p.

Komisja rewizyjna:

Dr. M. Salpeter w. r.
Dr. E. Miziura m. p.

Preliminarz Budżetowy Wojewódzkiego Towarzystwa Przeciwgruźli- czego we Lwowie na rok 1935.

a) Z W Y C Z A J N E.					
P R Z Y C H O D Y			R O Z C H O D Y		
	zł.	gr.		zł	gr.
Zapasy kasowy z 31/XII.34.	4 160	58	Wkładka członk. do P. Związku Przeciwgruźl. za rok 1934 i 35.	500	—
Zaległe wkładki członk. po koniec grudn. 1934.	1.142	10	Koszta administracji:		
Wkładki w roku 1935.	2,320	—	a) wynagrodzenie sekretarza	3.240	—
Subwencja Min. Op. Społ. na wynagrodzenie sekretarza.	3,240	—	b) „ „ maszynistki	30	—
Odsetki od lokacji na ksiąz P. K. O.	300	—	c) „ „ służącego	50	—
			d) druki i przybory kancel.	100	—
			e) portorja	100	—
			f) koszta sporządzenia zamknięcia rachunkowego.	65	—
			g) powielanie	50	—
			h) koszta Dni Przeciwgruźl.	150	—
			Subwencje:		
			na zwalczanie gruźlicy do rozdziału przez Zarząd	3 000	—
			Koszta propagandy	3.504	—
			Różne	100	—
R A Z E M .	11.162	68		11.159	—
b) N A D Z W Y C Z A J N E					
Dochód z akcji Dni Przeciwgruźliczych:			Z dochodów Dni Przeciwgruźliczych:		
od dochodu 32.423,80 — 45%	14.590	71	a) 20% dla Pol. Związku Przeciwgruźl.	8.130	—
8.226,20 — 100%	8.226	20	b) 20% na leczenie bezrobotnych	8 130	—
40.650,00			c) Subwenc. dla Pow. Koł. na częściowe pokrycie zaleg. wkład. członk. w wysok 55% dochodu ze znacz. sprzedan. w aptek. prowін.	505	—
			d) lwowsk. Tow. walki z gruź. na oddłużenie Lecznicy w Hołosku.	6.000	—
R A Z E M .	22.816	91		22.765	73
Z E S T A W I E N I E					
1) Zwyczajnych	11.162	68	1) Zwyczajnych	11.159	—
2) Nadzwyczajnych	22.816	91	2) Nadzwyczajnych	22.765	73
R A Z E M .	33.979	59		33.924	73
			S A L D O .	54	86

Z e s t a w i e n i e

dochodu ze sprzedaży znaczków w czasie Dni Przeciwigruźliczych w roku 1934/1935.

Akcja prowadzona przez	Ilość przyjętych znaczków		Wartość		45 ^o / _o		100 ^o / _o		Ogółem		Wpłacono		Zalega		U W A G A	
	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.		
1) Powiatowe Koła	217.396	21 739	60	9 782	82							9 782	82			
2) Apteki powojenne	9.845	984	50			984	50					984	50			AD 2) od dochodu z aptek 919,50 tj. 55 ^o / _o t. j. 505,73 zapisano na dobro wkładek członk. Pow. Kół.
3) Miejski Komitet Dni Przeciwigruźlicz.	116 842	10 684	20	4 807	89							4 807	89			AD 4) (wpłacono) w grud. 1934 roku 396— 1935 „ 6 706 40
4 ^o / _o Wydział Zdrowia Wojewódzkiego — zwrócone z aptek	72 417	7 241	70			7241	70					7 102	40	139	30	
R A Z E M	406,00	40 650	—	14 590	71	8 226	20	22 816	91	22 677	61	139	30	139	30	Razem 7 102,40

Sekretarz wykon.:
Dr. Józef Wysocki m. p.

Skarbnik:
Dr. M. Eljasz Biketes m. p.

Prezes:
Dr. Władysław Majewski m. p.

K o m i s j a R e w i z y j n a:

Dr. Michał Salpeter m. p.

Dr. Edward Miziura m. p.

SPRAWOZDANIE

roczne Powiatowych Kół Walki z gruźlicą na terenie
Województwa lwowskiego za rok 1934.

BÓBRKA. Powiatowe Koło walki z gruźlicą w Bóbrce obejmowało swoją działalnością powiat bobrecki. Zarząd Koła spoczywał w rękach Starosty powiatowego Stefana Bernatowicza, którego zastępował lekarz powiatowy Dr. Kazimierz Mulak. Członkami Zarządu byli: Dyrektor szpitala Dr. F. Blay, lekarz miejski Dr. O. Katz, Dr. Jan Ryżyj zastępca starosty Rościśław Biliński, adwokat Dr. Jan Sidorowicz, naczelnik Sądu Alfred Sakiewicz, inspektor szkolny Jan Ohly, em. lekarz powiatowy Dr. K. Moser. Czynności sekretarza sprawowała Emilja Bockenheim, a skarbnika Grzegorz Kociumbas urzędnicy Starostwa. Koło liczyło 51 członków opłacających wkładki członkowskie po 50 groszy. Pod zarządem Koła pozostawała, obok powiatowego ośrodka w Bóbrce z przychodnią przeciwgruźliczą i przeciwja-gliczą, także Przychodnia przeciwgruźlicza w Chodorowie. Koło ma zamiar w najbliższym czasie uzupełnić inwentarz podległych mu poradni, głównie przez zakupienie mikroskopu. Koło korzysta z bezpłatnych lokali w Bóbrce i Chodorowie, których uży- cza mu Ubezpieczalnia Społeczna. Instytucja ta daje ponadto bezpłatnie pewną ilość leków dla ubogich chorych. W toku ist- nienie przygotowuje lokale, które bezpłatnie odda Koło Zarząd cu- krowni w Chodorowie. W przychodniach pracował jeden lekarz wyszkolony i jeden niewyszkolony, oraz dwie pielęgniarki wy- szkolone. Zarejestrowano 45 chorych w tem chorych na gruźlicę otwartą 4. Wykonano 5 prześwietleń Roentgenem, 8 badań plwo- ciny, w tem 4 były dodatnie, oraz przeprowadzono 99 odwiedzin domowych. Szpital oddał do dyspozycji 4 łóżka dla chorych gru- źliczych. Odm nie dopełniano. Przychodnia nie posiada własnego aparatu Roentgenowskiego.

Budżet roczny na podstawie zamknięcia rachunków w dniu
31/XII. 1934 r.

<i>wydatki</i>	<i>zł</i>	<i>Dochody</i>	<i>zł.</i>
Wynagr. pielegn.	1075.—	Pozostalosc	53.59
Wynagr. pozost. pers.	120.—	Subwencja Rządu	800.—
Oplaty ubezp.	156.55	Subwencja Wyd. Pow.	500.—
Lokal, opal. swiatlo	155.59	Subwencja Kasy Chor.	420.—
Zapomogi pieniezne	100.—	Subwencja Twa Przeciwgr.	500.—
Inne	270.—	Inne	392.21
Inne	108.50	Inne	151.51
Saldo do 31/III. 1935	453.49		
Razem	2597.11	Razem	2597.11

Preliminarz budżetowy na rok 1955.

Dochody	Bóbrka	Chodorów	Rozchody	Bóbrka	Chodorów
Sub. Rządu	1200.—	840.—	Wynagr. pielęg.	1800.—	1500.—
„ Wydz. Pow.	1200.—		„ pozost. pers.	120.—	120.—
„ Magistratu		600.—	Oplaty ubezp.	250.—	250.—
„ Pow. Koło			Inwestycje	200.—	100.—
„ Walki z Gr.	500.—	650.—	Leki	200.—	100.—
			Propaganda	50.—	
			Two Przecięgr. Lwów	100.—	
				2700.—	2100.—
Razem	4800.— zł.		Razem	4800.— zł.	

BRZOZÓW.

Protokół Walnego Zebrania rocznego Powiatowego Koła walki z gruźlicą, odbytego dnia 15 XII 1954 r. Obecnych 53 członków.

Zebranie zagalil Przewodniczący Koła, poczem sekretarz zdał sprawę z działalności calorocznej Koła i przedstawił zamierzenia na rok następnny.

Skarbnik zdał sprawozdanie kasowe i przedložyl preliminarz budżetowy na rok 1955, który przyjęto.

Komisja rewizyjna postawiła wniosek na udzielenie absolutorjum ustępującemu Wydziałowi, który przyjęto przez aklamację. Dokenano wyboru nowego Zarządu Koła.

Uchwalono zakupić łózka i potrzebne urządzenia, brakujące jeszcze, do pawilonu przeznaczzonego na urządzenie Kolonij wakacyjnych dla dzieci zagrożonych gruźlicą.

Uchwalono dożywanie dzieci szkolnych w miesiącach zimowych i rozdawnictwo tranu.

W końcu uchwalono jak najdalej idące poparcie i współpracę Komitetowi „Dni Przeciwgruźliczych”, a w szczególności przy urządzeniu zabawy tanecznej, sprzedaży znaczka przeciwgruźliczego i propagandy.

Skład Zarządu Koła:

I. Członkowie Wydziału:

a) Stali, wchodzący z urzędu: Boryslawski Leopold, starosta powiatowy — Przewodniczący, Dr. Dobrowolski Adam, burmistrz, Dr. Pilszak Stanisław, lekarz powiatowy — sekretarz, Dr. Szuba Władysław, lekarz miejski, Postempski Konrad, delegat Ubezpieczalni Społecznej.

b) Z wyboru: Błaszczakówna Marja, kierowniczka szkoły żeńskiej, Dr. Dąbrowiecki Tadeusz, lekarz, Giermański Ludwik, pow. lek. weterynarji, Miciakówna Marja, urzędniczka Starostwa,

Niewolkiewiczówna Barbara, Dr. Mrozowski Michał, dyrektor gimnazjum, Orłowski Stanisław, p. o. kierownika szkoły męskiej, Dr. Piątkiewicz Stanisław, notariusz, Scholz Karol, em. kierownik szkoły — skarbnik, Smoleń Józef, kierownik sądu grodzkiego, inż. Waga Adam.

II. Członkowie Komisji rewizyjnej: Kossecki Adam, inspektor P. Z. U. W., Tomkiewicz Antoni, notariusz, Zub Stefan, urzędnik Starostwa.

Powiatowe Koło walki z gruźlicą w Brzozowie prowadziło w roku sprawozdawczym Przychodnię przeciwgruźliczą, zajmowało się urządzeniem kolonji wakacyjnych dla dzieci zagrożonych gruźlicą, dożywianiem dzieci, rozdawnictwem tranu i urządzeniem dni przeciwgruźliczych. Ponadto udzielano zapomóg. Koło liczyło 105 członków płacących wkładki po 25 gr miesięcznie. Koło posiada własny pawilon dla kolonji letnich na miejscu. Przychodnia przeciwgruźlicza w Brzozowie zarejestrowała 91 przypadków gruźlicy otwartej na tyleż leczonych chorych. Zbadano 70 płwocin, w tem stwierdzono prątki w 22 przypadkach. Odm nie dopelniano. Wykonano u 10 chorych 150 naświetlań lampą kwarcową. W przychodni pracuje 1 lekarz wyszkolony. Pielęgniarki lub innej pomocy niema. Ubezpieczalnia Społeczna subwencjonuje Koło coraz słabiej. Związek Obywatelskiej pracy kobiet przyczynił się do urządzenia kolonji wakacyjnej i dożywiania dzieci. Przychodnia nie posiada własnego mikroskopu, lampy kwarcowej, ani Roentgena.

Stan kasy z dniem 31. XII. 1934:

Przychód	2.612,99 zł
Rozchód	1.577,08 zł
Gotówka	1.055,91 zł

Na rok 1935 prelininowano 2.800 zł.

DOBROMIL.

Pow. Koło Walki z gruźlicą w Dobromilu, pracuje na terenie miasta i powiatu dobromilskiego. Skład Zarządu w r. 1934 przedstawiał się następująco: Prezes — Starosta pow., zast. prezesa — lekarz powiatowy Dr. Rudelski, skarbnik — kierownik poczty Wiśniewski. Członkowie Wydziału: burmistrz miasta Puchalik, lekarz miejski Dr. Gostyński, Dr. Stefaniuk i lekarz Kasy chorych Dr. Lüftschütz. Przychodnia w Dobromilu zarejestrowała 70 członków opłacających wkładki po 25 groszy, 420 chorych, z tego 25 z gruźlicą otwartą. Wykonano 26 prześwietleń Roentgenem (w Przemyśle), 179 badań płwociny, w tem 12 dodatnich, oraz

559 odwiedzin domowych. Odm nie dopełniano. W Przychodni pracuje 1 lekarz wyszkolony i 1 pielęgniarka wyszkolona. Przychodnia posiada własny mikroskop. Brak lampy kwarcowej i Roentgena. Kolo prowadziło propagandę przeciwgruźliczą w czasie dni przeciwgruźliczych i przez udział członków w różnych imprezach na cele walki z gruźlicą.

Budżet roczny na podstawie zamknięcia rachunków
w dniu 31. XII. 1934:

Dochody:		Wydatki:	
Zapomoga Rządowa	777,00 zł	Osob.	1.627,50 zł
Znaczk	260,65 „	Kancelaryjne	23,86 „
Wkładki członkowskie	209,05 „	Różne	596,58 „
Zapom. Ubezp. Społ.	100,00 „		
Gotówka	901,26 „		
	<hr/>		<hr/>
Razem	2.247,94 zł		2.247,94 zł

Preliminarz budżetowy na rok 1935:

Dochody:		Wydatki:	
Zapomoga Rządowa	2.695,00 zł	Osob. lek.	1.440,00 zł
Wkładki członkowskie	500,00 „	Osob. pielęgn.	1.440,00 „
Znaczk	412,00 „	Kancelaryjne	25,00 „
Zapom. K. Ch.	100,00 „	Różne	600,00 „
	<hr/>		<hr/>
Razem:	3.505,00 zł		3.505,00 zł

DROHOBYCZ.

Protokół z Walnego Zgromadzenia Członków Powiatowego Kola Walki z gruźlicą odbytego 5-go stycznia 1934 r. w sali Starostwa.

Ponieważ o godzinie 17.50 stwierdzono brak statutowej ilości członków — przewodniczący Kola otwiera Walne zgromadzenie o godzinie 18.50 i stawia wniosek by na przewodniczącego Walnego Zgromadzenia wybrać p. Aleksandra Zakliczyńskiego, zaś na sekretarza p. Józefa Skupińskiego, co jednogłośnie przyjęto.

Przewodniczący stwierdza obecność 15 członków zwyczajnych. ad 2) Pan Dr. Kwaśniewski odczytuje protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia, który na wniosek p. Pastucha jednogłośnie przyjęto do zatwierdzającej wiadomości. ad 3) Sprawozdanie z działalności Kola za rok 1933 r. omówił p. Dr. Kwaśniewski, zaznaczając, że w roku 1933 rozpoczęło Kolo swą pracę w bardzo ciężkich warunkach kryzysowych. Posiedzeń Zarządu Kola w roku sprawozdawczym odbyło się 8. Najcięższym zadaniem Wydziału było przyjęcie Poradni Przeciwgruźliczej z Wydziału Powiatowego, który z ostatnim dniem grudnia 1932 r. postanowił Poradnię

zwinąć i dalszej akcji w kierunku walki z gruźlicą zaprzestać. Wydział Koła po pertraktacjach w tym kierunku przeprowadzonych przyjął Poradnię pod swój zarząd, a pozyskawszy do swej współpracy w pierwszym rządzie Kasę Chorych, dzięki której plany Wydziału mogły być urzeczywistnione. Dotacje Kasy Chorych bowiem objęły 75% całego budżetu. W tem miejscu imieniem Zarządu oraz w imieniu wszystkich biedaków korzystających z dobrodziejstwa Poradni składa p. Dr. Kwaśniewski Zarządowi Kasy Chorych za wysoce społeczne ustosunkowanie się do sprawy Poradni Przeciwgruźliczej serdeczne podziękowanie.

W dalszym ciągu sprawozdania podkreśla mowca, że bardzo wydatnie przystąpił do współpracy Wydział Powiatowy, oddając do dyspozycji Koła cały lokal kompletnie urządzony i dostatecznie wyposażony oraz gotówkę 1.000 zł. Magistrat miasta Drohobycza przeznaczył ze swej strony subwencję w kwocie 2.000 zł.

Następnie przechodzi mowca do wyników urzędzenia w czasie od 1. XII. 1932 r. do 10. I. 1933 r. Dni Przeciwgruźliczych — wykazując wyniki przeprowadzonej propagandy zwalczania gruźlicy, z werbowania możliwie jaknajwiększej ilości członków (obecnie Koło liczy 163 członków) i zbiórki pieniężnej.

Dalsze prace Wydziału to: wysłanie 10 dzieci zagrożonych gruźlicą na lecznicze kolonje wakacyjne kosztem 575.25 zł i wysłanie do sanatorium w Holosku 2-ech chorych na gruźlicę — koszty leczenia 567.60 zł.

W końcu nadmienia Dr. Kwaśniewski, że praca Koła walki z gruźlicą oparta jest na niefortunnych t. zn. normalnym statucie jak na miejscowe warunki, w myśl którego w skład zarządu wchodzi prawie więcej jak połowa członków z urzędu, którzy to członkowie zwłaszcza na terenie Drohobycza z tytułu pełnionego urzędu czy też zajęć fachowych nie są w stanie oddać się pracy zgodnie z intencjami Towarzystwa, co niewątpliwie musi wpłynąć niekorzystnie na wydajność pracy tych osób w kierunku walki z gruźlicą.

Nad wygłoszonym sprawozdaniem otwiera Przewodniczący dyskusję: P. Dr. Mischel zapytuje — jak działa Poradnia Przeciwgruźlicza i czy Poradnia udziela leceń, czy też wyłącznie porady? Wyjaśnienie udziela p. Dr. Kwaśniewski.

P. Pastuch zapytuje jaki udział jest Wydziału powiatowego w subwencji, P. inż. Jakubowicz wyjaśnia, że subwencja Wydziału powiatowego wynosi rocznie 1.000 zł.

P. inż. Piotrowski zapytuje czy ludność wiejska korzysta z Poradni, na co p. Dr. Lasko w dłuższym przemówieniu zana-

acza, że pacjentów rekrutujących się z ludności wiejskiej jest bardzo dużo — natomiast członków Koła niema zupełnie.

P. Dr. Szmer projektuje przeprowadzenie propagandy na wsi przez rozesłanie odpowiednich ulotek.

P. Dr. Mischel radzi przeprowadzić odczyty i pogadanki w szkołach przez nauczycieli, zaprowadzić kursa dla nauczycieli o leczeniu gruźlicy.

P. Dr. Kwaśniewski wyjaśnia, że propaganda winna być skierowana przedewszystkiem w szkole między młodzieżą oraz nadmieniam, że obecnie już się ją przeprowadza.

Pan inż. Biluchowski zapytuje, czy i jakie opłaty Poradnia stosuje dla pacjentów i projektuje pobierać opłaty chociaż drobne za porady od ludzi lepiej sytuowanych?

Wniosek p. inż. Biluchowskiego poddaje Przewodniczący pod głosowanie i po dyskusji zostaje przyjęty jednogłośnie by od osób lepiej sytuowanych pobierać dobrowolne opłaty za udzielone porady lekarskie. W tym celu należy stosowne ogłoszenie umieścić w Poradni.

P. inż. Piotrowski stawia wniosek, by sprawozdanie z działalności Koła za rok 1933 przyjąć do zatwierdzającej wiadomości i wyrazić podziękowanie zarządowi Koła, a przedewszystkiem p. Dr. Kwaśniewskiemu za tak gorliwą pracę. P. inż. Biluchowski uzupełnia wniosek p. inż. Piotrowskiego, by podziękowanie wyrazić również całemu personelowi i współpracownikom Koła walki z gruźlicą. Wniosek p. inż. Piotrowskiego uzupełniony wnioskiem p. inż. Biluchowskiego Walne zgromadzenie przyjęło jednogłośnie.

ad 4) Sprawozdanie kasowe. Ponieważ rachunki za rok 1933 nie zostały przeskontrowane przez Komisję rewizyjną. Walne Zgromadzenie przyjmuje ogólne cyfry dochodów i wydatków Koła do wiadomości. Udzielenie zaś absolutorjum pozostawia do czasu przeskontrowania rachunków przez Komisję rewizyjną osobnemu nadzwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu.

P. Pastuch przypomina, że uchwała ostatniego Walnego Zgromadzenia co do lokaty kapitału, nie została przez skarbnika wykonana, mianowicie przeniesienie kapitału z Banku Dyskontowego do Kas oszczędności.

P. Dr. Kwaśniewski odczytuje preliminarz budżetowy na rok 1934, który przedstawia się następująco:

Preliminarz Powiatowego Koła Walki z gruźlicą.

Dochody:		Wydatki:	
Wkładki	480,— zł	Utrzymanie Poradni	7.000 zł
Subwencja Kasy Ch.	4.000,— „	Kursor	120 „
„ Magistr.	1.000,— „	Renumer. dla pisarza	200 „
„ Wydź. Pow.	1.00,— „	10% wkładek za ich zbieranie	84 „
Różne	150,— „	Propaganda	100 „
Z dni przeciwgruźliczych	1.300,— „	Wpłaty do Wojew. Koła	100 „
		Kancelarja	51 „
		45% z zebranych funduszw	
		na rzecz Centrali Związk.	585 „
		Różne	50 „
	Razem: 8.290 zł		Razem: 8.290 zł

Preliminarz Poradni Przeciwgruźliczej.

Dochody:		Wydatki:	
Subwencja Kasy chorych	4.000 zł	Płaca lekarza	3.600 zł
„ Wydź. Pow.	1.000 „	Służba	500 „
„ Magistratu	1.000 „	Ubezp. Społ.	50 „
Koła Walki z gruźlicą	1.000 „	Opał i światło	1.000 „
		Czyst.	120 „
		Kancelarja	200 „
		Lekarstwa, tran i t. d.	920 „
		Propaganda	150 „
		Naprawa lamp kwarc.	500 „
		Koszta utrzymania maszyn	560 „
	Razem: 7.000 zł		Razem: 7.000 zł

Po dyskusji preliminarz budżetowy przyjęto jednogłośnie do wiadomości. ad 5) Referatu p. Waszczkównej na temat Walki z gruźlicą wysłuchało Walne Zgromadzenie z ogromnem zainteresowaniem i po ukończeniu obdarzyło prelegentkę długotrwałymi oklaskami.

ad 6) Na członków Komisji rewizyjnej na wniosek Przewodniczącego p. Zakliczyńskiego wybrano jednogłośnie p. Kockę Michała i p. Dr. Hoffmana Oskara.

ad 7) Jako wniosek zgłasza p. Dr. Kwaśniewski by Walne Zgromadzenie uchwaliło zamienić gotówkę jaką posiada Koło na fundusz dla budowy kolonji przeciwgruźliczej. Po dłuższej na ten temat dyskusji Walne Zgromadzenie jednogłośnie upoważnia Zarząd Koła by nad sprawą tą zastanowił się i możliwie szybko sprawę tę załatwił, lokując gotówkę w uznanej przez siebie budowlu, czy też w gruncie przeznaczonym na kolonje przeciwgruźlicze, przeznaczone dla chorych tutejszego powiatu.

Ponieważ nikt więcej głosu nie zabiera — Przewodniczący dziękując Walnemu Zgromadzeniu za przybycie zamknął posiedzenie.

Przychodnia liczyła 188 członków płacących wkładki po 25 i 50 groszy miesięcznie. Zarejestrowano 288 chorych. Wykonano 540 odwiedzin domowych, 605 naświetlań własną lampą kwarcową u 62 osób, 123 prześwietleń promieniami Roentgena aparatem Ubezpieczalni Społ., gdyż własnego Przychodnia nie posiada, 69 badań płwociny, w tem 37 dodatkich. Odm nie dopelniano. W Przychodni pracuje 1 lekarz wyszkolony, 1 pielęgniarka wyszkolona oraz 1 niewyszkolona. Poradnia posiada własny mikroskop.

GRÓDEK JAGIELLOŃSKI.

Protokół z Walnego Zebrania, odbytego dnia 19 lutego 1935 roku w sali Wydziału Powiatowego.

1. Przed rozpoczęciem właściwego zebrania starosta Frączkowski poświęca kilka słów zmarłym członkom w ostatnim roku, a to długoletniemu zastępcy przewodniczącego Drowi Malsburgowi, Iwance Wiktorowi i Schiffmanowi. Obecni uczcili pamięć zmarłych przez powstanie.

2. Następnie otwiera Walne zebranie.

3. Odczytany protokół z ostatniego walnego zebrania z dnia 7 lutego 1934 r. przyjęto do wiadomości.

4. Sprawozdanie zarządu przedstawia sekretarz Dr. Garbień, podkreślając prace dokonane w r. 1934. które przedstawiają się następująco: Kampanja dni przeciwgruźliczych naogół do dnia 19 lutego 1935 r. wypadła, jeżeli o sprzedaż znaczka p-g. chodzi, dość miernie. Uzyskano w gotówce zaledwie 200 zł. Akcja nie jest jeszcze ukończoną, gdyż cały szereg urzędów i towarzystw nie rozliczył się z przesłanych znaczków. Akcja propagandowa w tym czasie była prowadzona b. intensywnie, wygłoszono szereg odczytów lekarskich i rozdano około 1000 ulotek i broszur propagandowych. Urządzono przedstawienie kinowe, zbiórki uliczne.

Kolonje letnie w Janowie, prowadzone przy pomocy specjalnie wylonionego komitetu pod przewodnictwem p. starościny Frączkowskiej dla 40 dzieci zagrożonych gruźlicą, i w tym roku w zupełności odpowiedziały zadaniu. Kierowniczką kolonji była p. Wawiczowa.

Przyznane przez Woj. T. P. G. 8 tygodni bezpłatnego leczenia

w Hołosku Wielkim zostały udzielone choremu na rozpadową gruźlicę uczniowi gimn.

Sprawa członków placących pogarsza się z każdym rokiem ze 120 u. r. liczba spadła na 92. Troską przyszłego zarządu winno być zjednanie jak największej ilości członków.

Posiedzeń zarządu odbyto 3, załatwiono aktów 14. W końcu sekretarz odczytał pismo P. Z. P. G. podające do wiadomości wyniki Dni PG. w r. 1935/34, w których Wojew. Lwowski otrzymało I. nagrodę, co powinno być dla tut. Koła bodźcem do dalszej owocnej dla dobra sprawy pracy.

5. Sprawozdanie Ośrodka Zdrowia przedstawia kierownik Dr. Kozaniewicz. Wynika z niego, że w Przychodni przeciwgruźliczej pozostaje w obserwacji i leczeniu 165 osób na 449 badanych, 986 godzin pracy, co wypada 24 godzin tygodniowo, 308 wywiadów domowych w 115 rodzinach, 40 badań płwociny, 25 moczu, 65 prób tuberkulinowych, 22 prześwietlenia roentgenem, które przeprowadziło Tow. walki z gruźlicą we Lwowie, 529 naświetlań lampą kwarcową u 47 osób, 24 dopelnienia odmy u 3 osób.

6. Sprawozdanie kasowe przedstawia w zastępstwie przeszkodzonego skarbnika Dr. Garbień. Po stronie dochodów sprawozdanie zamyka się sumą 1.957.92 zł. Ważniejsze pozycje to znaczki pg. i imprezy 554,30 zł, dotacje na kolonje letnie 1.046 zł, wkładki członkowskie 92 zł.

Po stronie rozchodów ogólna suma 1.504,30 zł. Ważniejsze pozycje wkładki 115,40 zł, kolonje letnie 1.325.65 zł, broszury 10,35 zł. Saldo dodatnie na r. 1935 452.99 zł.

7. Przewodniczący komisji rewizyjnej p. Miączyński stwierdza, że wszystkie księgi kasowe i załączniki zostały zbadane i są prowadzone w zupełnym porządku. Wniosek komisji na udzielenie absolutorjum został przyjęty.

8. Następnie zatwierdzono preliminarz budżetowy, w następującej wysokości: Saldo z r. 1934 452,99 zł, wkładki członków 200,00 zł, imprezy i znaczki 517,01 zł. Razem 950 zł.

Rozchody: Do Woj. T. PG. za znaczki pg. 225 zł, Wkładki 100 zł, kolonje letnie 200 zł, leczenie chorych i pomoc dla Przychodni pg. 425 zł. Razem 950 zł.

9. Jednogłośnie wybrano nowy zarząd w składzie: Starosta Frączkowski, Starościna Frączkowska, Dr. Garbień, Burmistrz Ziemia, Dr. Kozaniewicz, Dr. Weissmann, Ks. Bilezewski, Dr. Melichar, Dr. Margulies, Dr. Kniażyk, Dr. Łysiak.

Do Komisji rewizyjnej weszli: Miączyński, Jastrzębski, i jako zastępcy Lebküchler, Bażant.

Delegatem na Walne zebranie Woj. Tow. PG. został wybrany Dr. Garbień.

10. Na zapytanie Ks. Bilczewskiego czy prowadzona jest statystyka zachorowań na gruźlicę i jej rozmieszczenie w powiecie, odpowiada Dr. Garbień i Dr. Kozaniewicz w sensie pozytywnym, wyjaśniając akcję społeczną przychodni pg. wraz z pielęgniarką.

Zamknięcie kasowe za rok 1954:

Dochody:		Rozchody:				
1. Saldo z r. 1953	127,92	127,92	zł	1. Wkładki do W. T. PG.	115,40	zł
2. Znaczki pg. i imprezy:				2. Kolonje letnie:		
w r. 1953	183,50			przewóz dzieci	6,00	
w r. 1954	351,00			apteka	8,75	
	534,30	554,50	„	wyżywienie	1.011,28	
2. Dotacje na kolonje letnie:				personel	200,00	
Tymcz. W. Pow.	358,00			składnica	86,10	
Z. Pr. O. K.	288,00			inne	11,50	
Magistrat Gr. J.	100,00				1.523,65	1.523,65 „
Kasa Oszcz.	50,00			3. Broszury		10,35 „
Janów	150,00			4. Zw. Obr. Kr. Zach.		54,00 „
TSL. Gródek Jag.	100,00			5. Kursor		9,00 „
	1.046,00	1.046,00	„	6. Drobnie		11,92 „
4. Opłaty dzieci na kolonje	65,00	65,00	„			<u>Razem 1.504,30 zł</u>
5. Listy składkowe Zw. Obr. Kr. Zach.	68,00	68,00	„			
6. Wkładki członk.	92,00	92,00	„			
7. Odsetki	0,07	4,07	„			
	<u>Razem</u>	<u>1.957,29</u>	<u>zł</u>			

Zestawienie: D o c h o d y 1.957,28 zł

R o z c h o d y 1.504,50 zł

Saldo na rok 1955 432,99 zł

Preliminarz budżetowy Powiatowego Koła walki z gruźlicą w Gródku Jagiellońskim na rok 1955.

Dochody:		Rozchody:			
Saldo z r. 1954	432,99	zł	Woj. Tow. PG. znaczki	225,00	zł
Wkładki członków	200,00	„	Woj. Tow. PG. wkładki	100,00	„
Imprezy i znaczki	317,01	„	Kolonje letnie	200,00	„
	<u>Razem</u>	<u>950,00</u>	<u>zł</u>	Leczenie chorych i pomoc dla przychodni pg.	425,00 „
				<u>Razem</u>	<u>950,00 zł</u>

JAROSŁAW.

Protokół obrad Walnego Zgromadzenia Członków Powiatowego Koła walki z gruźlicą odbytego w sali Kasyna miejskiego dnia 17 lutego 1935 r.

Otwierając o godz. 12,10 w południe walne zebranie członków powitaniem obecnych, zaznacza zastępca Przewodniczącego, że zwołane na godz. 11,30 Walne Zebranie z powodu braku statutem przepisanego kompletu nie odbyło się, wskutek czego niniejsze zebranie mimo małej ilości obecnych jest prawne do podjęcia ważnych uchwał.

do 1) Odczytany protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia przyjęto bez dyskusji do wiadomości.

do 2) Sprawozdanie działalności Zarządu składa Przewodniczący, zaś sprawozdanie kasowe skarbnik. Po dyskusji sprawozdania powyższe przyjęto do wiadomości.

do 3) Po odczytaniu wniosku Komisji Rewizyjnej o udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorjum, wniosek ten jednogłośnie uchwalono.

do 4) Przystąpiono do wyborów 6 członków Wydziału, przy czem Przewodniczący stwierdza, że członkami stałymi Wydziału w myśl § 6 i 18 statutu są: 1) Kierownik Starostwa i Prezes Rady Powiatowej, 2) Burmistrz miasta, 3) Lekarz powiatowy, 4) Lekarz kierownik szpitala powszechnego, 5) Delegat poradni przeciwgruźliczej, 6) Przedstawiciel Ubezpieczalni Społecznej.

Ponadto do Wydziału wybrani zostali: 1) Dyr. Kapuściński, 2) Inspektor szkolny, 3) Dyr. Laszczyk, 4) Dyr. Sobolewski, 5) Dr. Spatz, 6) Mgr. Wojciechowski Feliks.

Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali: 1) Dyr. inż. Nowak, 2) Dr. Orłowski Władysław, 3) Mgr. Kucharski Tadeusz.

do 5) Statut Pow. Koła walki z gruźlicą w Jarosławiu został w całości odczytany i po dyskusji w całości zatwierdzony. Gdy nikt głosu więcej nie żądał, zamknął przewodniczący obrady, dziękując zebrany za zgodne uchwały.

Powiatowe Koło walki z gruźlicą w Jarosławiu notuje rok ten jako bardzo ciężki. Główną uwagę zwrócono na spłatę długu za aparat Roentgena, który wynosi 955,35 zł. Ponadto Koło zalega z opłatami za leki w kwocie 85,52 zł. za wkładkę związkową 75,25 zł oraz za druki związkowe w Warszawie 35,20 zł. Razem długi wynoszą: 1.151,42 zł. Koło liczyło 108 członków płacących wkładki po 10 groszy miesięcznie. W Przychodni zarejestrowano w r. 1934 2.556 chorych, z tego 135 cierpiących na gruźlicę otwartą Wyko-

nano 2.157 odwiedzin domowych, 3.198 naświetlań lampami kwarcowymi, których przychodnia posiada dwie, u 297 osób, 185 prześwietleń własnym Roentgenem, 167 badań płwociny w tem 46 dodatnich. Dopelniono odm 54. Przychodnia posiada własny mikroskop. W przychodni pracuje 1 lekarz wyszkolony, 3 lekarzy niewyszkolonych, 2 wyszkolone i 2 niewyszkolone pielęgniarki. Koło dąży obecnie do urządzenia pawilonu-leżalni przy szpitalu powszechnym w Jarosławiu.

Budżet roczny na podstawie zamknięcia rachunkowego
z dniem 31. XII. 1934.

Rozchody:		Przychody:	
Wkładka związk.	50,00 zł	Gotówka z 31. XII. 1933	12,11 zł
Lwów za znaczki	650,00 „	Za znaczki 35/34	1.404,70 „
Leki	150,00 „	Subwencja Rady Pow.	200,00 „
Porta	1,80 „	Wkładki członkowskie	66,00 „
Druki, tabl., przybory	66,55 „	Wkładki członkowskie	66,00 „
Podróże urzęd.	147,00 „		
Roentgen raty	600,00 „		
Inkaso składek 10%	6,60 „		
	<u>Razem: 1.682,81 zł</u>		<u>Razem: 1.682,81 zł</u>

Preliminarz budżetowy na rok 1935.

Przychody:		Rozchody:	
Wkładki członków	150,00 zł	Wkładka związkowa	175,00 zł
Za znaczki	1.100,00 „	Za znaczki Lwów	495,00 „
Subwencja	300,00 „	Za leki	200,00 „
	<u>Razem: 1.550,00 zł</u>	Podróże	100,00 „
		Roentgen raty	500,00 „
	<u>Razem: 1.550,00 zł</u>	Różne	60,00 „

JAWORÓW

Protokół Walnego Zgromadzenia Koła Walki z Gruźlicą odbytego w dniu 28 marca 1935 roku.

Obecnych osób 12. Przewodniczący Dr. Orska-Dreyer Zofja.

Protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia po odczytaniu przyjęto do wiadomości.

Przewodnicząca zdaje sprawozdanie z działalności Koła za rok 1934. W roku 1934 odbyło Koło jedno walne zebranie. W grudniu wziął Zarząd Koła czynny udział w organizowaniu „Dni przeciwgruźliczych“ zajął się częścią propagandową oraz zbiórkami ulicznymi, dopomagał w urządzeniu przedstawienia z dancingiem. Koło liczyło w ciągu roku 36 członków. Przez cały rok prowadziło poradnię przeciwgruźliczą. Ilość chorych zarejestro-

wanych w poradni w roku 1934 wynosiła 820 osób. W tem chorych na gruźlicę 335. Porad lekarskich bez zabiegów udzielono 529. Umieszczono w szpitalu 1 chorego, w sanatorjum 4. Odwiedzin domowych dokonano 153. Naświetlono lampą kwarcową 8 osób ilość naświetlań 116 (lampy kwarcowej użyczyła Ubezpieczalnia Społeczna). Prześwieśleń rentgenologicznych przeprowadzono 18. Dopelnień odmy 16 (prześwieśleń i dopelnień odmy dokonała Poradnia przeciwgruźlicza we Lwowie przy ul. Lindego 5, oraz Ubezpieczalnia Społeczna we Lwowie). Szczepienie B. C. G. wykonano u jednego dziecka. Iniekcji dożylnych 75, domięśniowych 80, podskórnych 28. Poradnia udzieliła pomocy chorym w lekarstwach na sumę zł 16 gr 60, rozdała tranu 10 litrów; tran otrzymano z Ubezpieczalni Społecznej.

Sprawozdanie z działalności Koła oraz Poradni przeciwgruźliczej przyjęto do wiadomości.

Następnie skarbnik p. Śliwiński składa sprawozdanie kasowe za rok 1934:

saldo z roku 1933	1 228.88 zł
dochody za rok 1934	1.154.39 zł
Razem:	2.383.27 zł
wydatki w roku 1934	999.63 zł
Saldo na r. 1935	1.383.64 zł

Wykonanie preliminarza budżetowego w roku 1934:

preliminowano rozchód 585.-- zł   wykonano rozchód 754.39 zł
preliminowano dochód 585.-- zł   wykonano dochód 754.39 zł

Na wniosek Komisji rewizyjnej udzielono Zarządowi absolutorjum.

Sprawozdanie z „Dni przeciwgruźliczych” 1934/35. składa P. Starosta J. Łoś. W grudniu ukonstytuował się pod przewodnictwem Starosty Komitet „Dni przeciwgruźliczych” w skład którego weszli reprezentanci wszystkich urzędów, księży, dyrektorowie szkół, prezesowie różnych towarzystw.

Na zebraniu Komitetu po zagajeniu posiedzenia przez przewodniczącego przedstawił lekarz powiatowy Dr. Radło P. cel oraz plan kampanji „Dni przeciwgruźliczych”. Uchwalono pobranie znaczków w ilości znacznie wyższej niż zazwyczaj a to 6.500 znaczków. Na posiedzeniu rozdał do rozsprzedaży przewodniczący część znaczków, resztę porozsyłano gminom, urzędom, sklepom etc. Uchwalono zorganizowanie przedstawienia amatorskiego z danciem na dochód „Dni” oraz zbiórek ulicznych. Poza

częścią dochodową „Dni” postanowiono przeprowadzić na wielką skalę reklamę „Dni” w szkołach w formie wykładów w miejscowej gazecie oraz reklamę świetlną na głównej ulicy miasta, roznoszenie tablic z „przykazaniami przeciwgruźliczemi” etc. Uchwały Komitetu wykonano i po przeprowadzeniu reklamy urządzone zbiórki uliczne, które przyniosły 54.24 zł oraz przedstawienie amatorskie z dancinżiem, które przyniosło 82.18 zł: po-
zatem przedstawienie w Nowosiólkach w powiecie jaworowskim przyniosło 18 zł. Uwieńczyły akcję z „Dni” wyniki w sprzedaży znaczka. Znaczków sprzedano 6.500, z tego 45% dochodu odesłano Wojewódzkiemu T-wu Przeciwgruźliczemu. Po sprawozdaniu z „Dni” złożyła przewodnicząca podziękowanie p. Staroście Łosiowi za nadzwyczajne zorganizowanie akcji „Dni przeciwgruźliczych oraz za niebywale dotychczas wyniki w sprzedaży znaczka.

Następnie odczytał skarbnik preliminarz budżetowy na rok 1935. Preliminowano w rozchodach 1.050 — w dochodach 1.050 zł. Preliminarz przyjęto.

W dalszym ciągu omawiano plan działalności Jaworowskiego Koła walki z gruźlicą na rok 1935. Postanowiono dążyć do utworzenia izolatorjum dla chorych z otwartą gruźlicą oraz do zakupu aparatu rentgenowskiego, bez którego nie można sobie wyobrazić racjonalnej pracy w poradni przeciwgruźliczej.

Następnie przeprowadzono wybór nowego Zarządu, w skład którego weszli: Przewodniczący: p. Starosta Dr. Jerzy Łoś, zastępca przewodniczącego: p. Dr. Radło Piotr, lekarz powiatowy; sekretarz: Dr. Orska-Dreyerowa Zofja; skarbnik: p. Sliwiński F.

Członkami Zarządu: P. Kornafel Władysław, Dr. Jahr Saul, Mgr. Rath, Zjącówna Marja, Zalitacz Ks.

Komisja rewizyjna: Dr. Guttman Filip, Czermak Leon, Lachowicz Stanisław.

Preliminarz budżetowy na rok 1934:

R o z c h ó d

1. Administracja:
  - a) służba, kursor, bielenie lokalu 110.—
  - b) opał 60.—
  - c) przybory kancelaryjne 10.—
  - d) druki dla poradni i kancelaryjne 50.—
  - e) porto 10.—
2. Lecznictwo:
  - bezpłatne leki 148.47
  - kupno i naprawa narzędzi lekarskich, od-
czynniki laboratoryjne, benzyna, wata i i. 20.—

3. Profilaktyka: kolonje, B. C. G. jazdy pielęgniarki do chorych (podwoły)	140.—
4. Propaganda: urządzenie dni przeciwgruźliczych. bro- szury, prasa	145.—
5. Koszty handlowe: prenumerata rocznika „Gruźlica“	12.—
„ miesięcznika „Ziemia Jaw.“	5.—
„ mies. „Pielęgniarka Polska“	6.—
6. Składki: Lwowskie T-wo walki z gruźlicą	40 —
45% o zatrzymanych znaczków	<u>293.55</u>
Razem:	1.050.—

P r z y c h ó d

Ze sprzedaży znaczków i nalepek	650.—
Składki członków	190.—
Składki do puszki w Poradni	40.—
Odsetki za rok 1934	40.—
Imprezy	<u>130.—</u>
Razem:	1.050.—

KOLBUSZOWA.

Protokół zwyczajnego Walnego Zebrania Pow. Koła walki z gruźlicą z dn. 28. II. 1935 r. odbytego w sali Przyjęć Starostwa pod przewodnictwem Dr. Kazimierza Nickowskiego, lekarza pow. w zastępstwie nieobecnego Przewodniczącego Starosty pow. Mr. Sienkiewicza Michała.

ad 1. Przewodniczący zagaja posiedzenie Walnego Zwycz. Zebrania i po przyjęciu programu do wiadomości i odczytaniu protokołu zebrania z ostatniego Walnego Zebrania oddaje głos skarbnikowi.

Sprawozdanie skarbnika:

D o c h o d y :

Miesiąc dni przeciwgruźliczych ze sprzedaży znaczków	305.80 zł
Wkładki i imprezy	90.45 „
Razem	<u>394.25 zł</u>

W y d a t k i :

Chorej na gruźlicę Marji Gorzelanej zapomoga	20.— zł
Wojew. Tow. P. G. 45% ze sprzedaży znaczków	136.71 „
Delegat na Międzyn. Zjazd Przeciwgr. koszta podróży	50.— „

Koszta przewozu motoru benzynowego, dynamo maszyny, lampy kwarcowej i instalacji elektrycznej	30.— „
Naprawa motoru, dynamo maszyny i lampy kwarcowej przeprowadzenie instalacji elektr. w Ośrodku Zdr.	430.22 „
Koszta administracji	21.40 „
Wkładka Wojew. Kom. P. G.	20.92 „
	<hr/>
	Razem 689.25 zł

Niedobór 295 zł pokryto z gotówki złożonej na książecze oszczędnościowej.

ad 4. Komisja Rewizyjna po sprawdzeniu ksiąg i allegatów skonstatowała, że znalazła wszystko we wzorowym porządku i postawiła wniosek na udzielenie Zarządowi absolutorjum.

ad 5. Sprawozdanie Zarządu Koła z działalności Koła za rok ubiegły. Akcja „Dni przeciwgruźliczych“ w r. sprawozdawczym była energicznie przeprowadzona i przyniosła dodatnie rezultaty. Po szkołach w powiecie urządzono odczyty i pogadanki uświadamiające. W celach propagandowych rozdano ludności kilkadziesiąt broszur o gruźlicy oraz urządzono na cele Tow. zbiórki uliczne. Najważniejszym jednak dziełem było zainstalowanie motoru elektrycznego wypożyczonego przez Ubezpieczalnię społ. w Rzeszowie wraz z lampą kwarcową i soluxem. Lampa funkcjonuje od 3. II. i do obecnego czasu przeprowadzono już 120 nświetlań. Ubezpieczeni są bezpłatnie leczeni. funkcjonariusze państwowi i ich rodziny pokrywają 50% kwoty należnej. Sprawozdawca wyraża zdanie, że dochód z lampy kwarcowej pokryje koszta poniesionej instalacji jeszcze w b. r. Następnie P. Dyrektor Januszewski zabrał głos, wyrażając podziękowanie Dr. Nickowskiemu Kazimierzowi za tak gorliwe zajęcie się sprawą lampy kwarcowej, o której już parę lat w Kolbuszowej mówiono i myślano, jednak z powodu braku w Kolbuszowej elektrowni sprawa ta była trudną do przeprowadzenia. Dr. Nickowski w odpowiedzi zaznaczył, że nietylko jego zasługą było zorganizowanie nowo utworzonego Ośrodka Zdrowia i wspomina o przychylnem ustosunkowaniu się do tej sprawy zwłaszcza p. Starosty, p. Bikarta i Dyr. Ubezpiecz. Spół. w Rzeszowie i p. Zerebeckiego. W następnym punkcie obrad wyłoniła się obszerna dyskusja nad utworzeniem Komitetu szczepień przeciwgruźliczych, którą to sprawę powierzono do przeprowadzenia Dr. Nickowskiemu na terenie powiatu.

Skład nowego Zarządu: Przewodniczący: Gadowski Tadeusz, wicestarosta; zastępca: Dr. Nickowski Kazimierz.

Członkowie Zarządu: Dr. Anderman Leon, Ks. Słonina Wojciech, Prof. Bańska, Dziemaszkiewiczowa, Zerebecki Paweł.

Komisja Rewizyjna: Mecenas Kotulecki, Ks. Dunajecki.

Członkowie Sądu: Burmistrz Zach, Cerkiewicz Nestor.

ad 6. Wnioski: Dr. Anderman zabrał głos w sprawie udzielenia zapomóg oraz w sprawie wynagrodzenia dla kierownika Ambulatorjum jako lekarza zajmującego się lampą kwarcową, szczepieniami przeciwgruźliczemi i prowadzącego całą akcją zapobiegawczą. Prelegent podał wniosek aby wynagrodzenie dla lekarza Ambulatorjum wynosiło 25% od dochodu z naświetlań o ile procent ten nie będzie mniejszy niż 50 zł i nie większy niż 100 zł miesięcznie. W razie zaś gdyby została przyznana subwencja z Min. O. Społ. to zwołane w tym celu posiedzenie Zarządu sprawę tą odpowiednio ureguluje. Wniosek został uchwalony.

Koło liczyło 26 członków opłacających wkładki po 50 groszy kwartalnie. Zarejestrowano w czasie od 1. V. 1954 r. 25 chorych, w tem 8 na gruźlicę otwartą. Wykonano u 16 osób 128 naświetlań własną lampą kwarcową. Odm nie dopełniano. Przychodnię prowadzi 1 lekarz wyszkolony przy pomocy 1 wyszkolonej pielęgniarki.

Skład Zarządu Koła przedstawiał się następująco: Przewodniczący: Mgr. Sienkiewicz Michał, starosta powiatowy; sekretarz: Bańska Walentyna; skarbnik: Zerebecki Paweł. Członkowie Zarządu: Dr. Nickowski Kazimierz, Dr. Andermann Leon, Dyr. Wyka Andrzej, Ks. Słonina Wojciech, Ks. Dunajecki Antoni i burmistrz Zach Władysław. Komisję rewizyjną tworzyli: Ks. Słonina Wojciech i burmistrz Zach Władysław.

Koło dąży obecnie do uzupełnienia urządzeń Przychodni przez zakupienie mikroskopu, aparatu do badania odczynu Bierackiego, oraz urządzenia podręcznej pracowni. Aparatu Roentgenowskiego brak. Ponadto bardzo wskazanem jest, stworzenie etatu dla jeszcze jednej pielęgniarki, by umożliwić Kołu wykonywanie wywiadów po domach. Koło ma zamiar przystąpić do masowych szczepień na terenie całego powiatu szczepionką BCG, uzależnić to jednak musi od uzyskania subwencji z Min. Op. Społ.

KROSNO.

Protokół Walnego Zebrania Powiatowego Koła walki z gruźlicą
odbytego dnia 10 kwietnia 1955.

Przedmiotem obrad było narazie tylko uchwalenie preliminarza budżetowego na rok 1955.

Po przedstawieniu przez skarbnika Starkiewicza Leopolda preliminarza budżetowego na rok 1935 w szczegółach tak po stronie dochodów jak i rozchodów przyjęto preliminarz w dochodach 5.321 zł 15 gr i w takiej samej kwocie w rozchodach.

Na podstawie przedłożonych rachunków stwierdzono również zamknięcie rachunków za rok 1934, które wynoszą w dochodach 5.144 zł 57 gr zaś w rozchodach 4.538 zł 44 gr.

Pozostałość kasowa na rok 1935 wynosi 606 zł 13 gr.

Pow. Koło walki z gruźlicą w Krośnie prowadziło we własnym zarządzie ośrodek zdrowia w Krośnie, składający się z 5 poradni: przeciwgruźliczej, przeciwjagliczej, przeciwwenerycznej, sportowej i Stacji Opieki nad matką i dzieckiem.

Skład Zarządu Koła przedstawiał się następująco: Prezes: starosta Stępień Kazimierz; zastępca: wicestarosta Habiński; sekretarz: Dr. Kołodziej Aleksander; skarbnik: Starkiewicz Leopold. Członkowie Zarządu: burmistrz Krukierok, Dr. Lewicki, Dr. Bargiel, Dr. Lorens, Inż. Gadomski, Dyr. Sożyński, Insp. Wiśniak, Dr. Woźny.

Poradnia przeciwgruźlicza, mieszcząca się we własnym budynku zarejestrowała w tym roku 420 chorych, w tem 38 z gruźlicą otwartą. Wykonano 283 odwiedzin domowych, u 2 osób 34 naświetlań lampą kwarcową, 27 prześwietleń Roentgenem, 80 badań płwociny, w tem 5 dodatnich, (lampa kwarcowa, Roentgen i mikroskop użyte przez Ubezp. Społ.). Poradnia dysponuje 6 łózkami przeznaczonymi dla chorych gruźliczych. Odmie nie dopełniano. Poradnię prowadzi 1 lekarz wyszkolony, mając do pomocy 1 niewyszkoloną pielęgniarkę. Koło dąży do nawiązania współpracy z P. C. K. i Gminami zbiorowymi. Odezuwać się daje brak jeszcze jednej pielęgniarki.

LESKO.

Koło przewodniczył starosta Dr. Gąsiorowski. Sekretarzem był lek. pow. Dr. Robel, skarbnikiem Mg. Farm. Moszczeński Marjan, a członkami Zarządu: burmistrz Malek Mieczysław, Kropczak Aleksander, Dworzaczek Stefan i Dr. Müller Alter. Koło zajmuje się propagandą walki z gruźlicą, utrzymując Przychodnię w Lesku. Wydział powiatowy subsyduje Pow. Koło opłacając pielęgniarkę, Ubezpieczalnia społeczna zaś daje zapomogę równającą się rocznemu czynszowi za lokal Przychodni. Liczba członków płacących wkładki po 20 groszy, wynosiła przeciętnie 800. Chorych zarejestrowano 185, w tem na otwartą gruźlicę 75.

Wykonano 374 odwiedzin domowych, w tem 520 pozamiejscowych. Przeprowadzono u 14 osób 240 naświetlań własną lampą kwarcową, 25 badań płwociny w tem 5 dodatnie. Odm nie dopełniano. Przychodnia nie posiadała własnego mikroskopu, który teraz zamówiono. Aparatu Roentgena brak. Przychodnię prowadził 1 lekarz wyszkolony, mając do pomocy 1 wyszkoloną pielęgniarkę.

Budżet roczny na podstawie zamknięcia rachunków.
w dniu 31. XII. 1934 r.

Przychód:		Rozchód:	
Wkładki	129,80 zł	Utrzymanie Przychodni	91,74 zł
Wydział pow.	1.575,00 „	Pielęgniarka	1.730,00 „
Subw. Wojew.	640,00 „	Kursor	8,90 „
Miesiąc Przeciwgr.	500,00 „	Wkładki Ter. Tow.	62,30 „
Różne	66,92 „	45% za znaczki	225,95 „
Saldo z r. 1933	926,72 „	Saldo na rok 1933	1.519,55 „
	<u>Razem 3.638,44 zł</u>		<u>Razem 3.638,44 zł</u>

Preliminarz budżetowy na rok 1935:

Przychód:		Rozchód:	
Saldo z r. 1934	1.519,55 zł	Pielęgniarka	1.650,00 zł
Wkładki członk.	150,00 „	Utrzym. Przychodni	100,00 „
Różne	50,00 „	Leki i tran dla ubogich	200,00 „
Mies. przeciwgr.	275,00 „	Kursor	10,00 „
Dotacja Wydz. pow.	1.500,00 „	Wkładka do tow. ter.	100,00 „
	<u>Razem 3.474,55 zł</u>	Mikroskop	1.000,00 „
		Prąd lampy kw. dla ub.	200,00 „
		Różne	214,55 „
		<u>Razem 3.474,55 zł</u>	

LUBACZÓW.

Zarząd: Przewodniczący starosta pow. Frankiewicz Roman, zastępca Dr. Leszczyński Zygmunt, skarbnik Dr. Bardach Ignacy, sekretarz Dr. Zajac Marjan. Członkowie Zarządu: Mazurkiewicz Franciszek, Ks. Firniak Michał, Dr. Schneebaum Józef, Dr. Turnheim Dawid, Dr. Polochajło Jan, Utzig Jakób, Tabacek Ludwik. Komisja rewizyjna: Bauer Jan, Dr. Ardan Stefan, Mołoń Ludwik. Członkowie sądu polubownego: Czechowicz Robert, Hoszowski Ignacy. Koło zajmowało się propagandą walki z gruźlicą na terenie powiatu, urządzając dni przeciwgruźlicze połączone z wyglaszaniem cdczytów i wyświetlaniem filmów przeciwgruźliczych. Istniała współpraca jedynie z Poradnią przeciwgruźliczą przy pow. ośrodku zdrowia. Koło liczyło 48 członków płacących wkład-

ki w wysokości 25 groszy miesięcznie. Zamiarem Kola jest utworzenie komitetu i rozpoczęcie szczepienia niemowląt szczepionką Calmetta BCG. W budżecie na preliminowanych 655.— zł uzyskano 300 zł, a wydatkowano 152 zł. Gotówki Kolo posiada 1.844 zł.

Preliminarz budżetowy na rok 1955:

Przychód:		Rozchód:	
Wkładki członkowskie	150,00 zł	Zakupno lampy kwarc.	1.000,00 zł
Imprezy	50,00 „	Por. przeciwgr. Cieszanów	200,00 „
Miesiąc przeciwgr.	250,00 „	Propaganda i wyjazdy	200,00 „
Pozost. z lat poprz.	1.320,00 „	Wkładki członkowskie	
		do ter. Twa	100,00 „
Razem	1.750,00 zł	Badania Roentgenem	150,00 „
		Środki zapob.	100,00 „
		Razem	1.750,00 zł

LWÓW.

Protokół z obrad zwyczajnego walnego zgromadzenia Towarzystwa Walki z Gruźlicą w Lwowie, które odbyło się w dniu 18 maja 1954 r. w lokalu przy ul. Lindego 5, z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego walnego zgromadzenia tj. z dnia 27. V. 1953 r.
2. Sprawozdanie Dyrekcji z czynności za rok 1953.
3. Odczytanie zamknięć rachunkowych za rok 1953.
4. Sprawozdanie Komisji rewizyjnej i udzielenie Wydziałowi absolutorjum.
5. Sprawa nabycia domu w Winnikach.
6. Wybór nowego Wydziału.
7. Wnioski i interpelacje.

Prezes Irzyk otwiera posiedzenie i przed porządkiem dziennym prosi o uczczenie pamięci śp. Węgrzynowskiej Zofji, matki Dyrektora T-wa, która w r. 1952 hojnie obdarzyła T-wo, oraz śp. Szczupider Anieli długoletniej pielęgniarki oddziałowej. Obecni przez powstanie uczcili pamięć zmarłych.

Następnie Prezes stwierdza, że walne zgromadzenie dzisiejsze zostało zwołane zgodnie z § 21 statutu przez ogłoszenie tegoż w 2 dziennikach, a to: w „Gazecie Porannej” Nr. 10.648 z dnia 5 maja br. oraz w „Kurjerze Lwowskim” Nr. 120 ABC z dnia 4 maja 1954 r. i jest zdolnym do powzięcia prawomocnych uchwał. Ad 1. porządku dziennego odczytał Baczyński protokół poprzedniego

Walnego Zgromadzenia. Ponieważ nikt głosu nie zabierał w sprawie odczytanego protokołu, Prezes stwierdził przyjęcie tegoż. Z kolei ad 2. udziela głosu D-rowsi Węgrzynowskiemu, który w sprawozdaniu podkreślił dobry wynik za rok 1935, gdyż T-wo zamknęło minimalnym niedoborem, a to zł 3.467.28. Przychodnia pracowała normalnie, a oszczędna administracja pozwoliła na pokrycie zupełne wydatków budżetowych z drobną nadwyżką. W Lecznicy w roku sprawozdawczym było 24.928 dni leczenia tj. ponad 4 tysiące więcej niż w poprzednim roku. Żadnych inwestycji nie robiono, prócz instalacji elektr. w związku z zaprowadzeniem światła elektr. z miasta kosztem zł 1.500. konieczne remonty i konserwacje.

Subwencje w roku sprawozdawczym były minimalne od rządu, miejskie też b. małe, jak to z szczegółowych zamknięć wynika. Na zakończenie dziękuje Prezesowi Irzykowi za opiekę i gorliwe zajmowania się sprawami T-wa.

Dr. Wysocki prosi o głos i prosi, że Przychodzie T-wa samowystarczalność należy tak rozumieć, iż w przychodach są także miesięczne subwencje rządowe 200 zł na pielęgniarkę.

Dr. Węgrzynowski zauważa, że świadczenia T-wa są bardzo wielkie w stosunku do otrzymanych zapomóg, a Lecznica musi dokładać z własnych funduszków do chorych przysyłanych przez Wojew. T-wo Przeciwgruźlicze za opłatą zł 5.60.

Ad 3. odczytuje Baczyński zamknięcie rachunkowe tj. bilans oraz rachunek przychodów i wydatków załącznika oraz sprawozdanie Rady Smereka.

Naczelnik Doliński prosi o wyjaśnienie pozycji w aktywach: „pacjenci”, którzy z dniem 31 grudnia 1935 wynoszą dziewięćdziesiąt kilka tys. zł. Prezes zauważa, że niektóre pretensje do Kas Chorych zostały cedowane na rzecz Z. U. P. U.

Wyjaśniają Dr. Węgrzynowski i buchalter Baczyński, że w pozycji tej są i urzędy jak: Urząd Wojewódzki, Dyrekcja Koleji, Kasy Chorych, oraz prywatni pacjenci. Sama Kasa Chorych w Czortkowie winna jest około 25.000 zł.

Około 29.000 zł jako pretensje do Kas Chorych cedowaliśmy na Z. U. P. U. lecz Zakład zastrzegł sobie, że będzie uznawał nasz rachunek w miarę wpływu gotówki od byłych Kas Chorych tak, że przeprowadzać całej cesji nie możemy. Kasy te, jak nas zawiadomil Z. U. P. U. przesyłają co miesiąca raty, które zarachowywane są przez Z. U. P. U. na zaległe odsetki hipoteczne. Dr. Węgrzynowski zawiadamia, że był w Warszawie w tej sprawie

w Z. U. P. U. osobiście i obecnie wygotuje się prośbę powtórnie o rozłożenie pożyczki na lat 25 oraz зниżenie odsetek z $7\frac{1}{2}$ na 4% .

Doc. Dr. Sabatowski podaje do wiadomości, że Kasa Chorych w Rawie Ruskiej została włączoną do Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie i wobec tego pretensja do tej Kasy wzmożniła się.

Pfau zaznacza, że na koszt jednej osobodniówki, która według obliczeń wypada na zł 8.27 na odsetki przypada zł 1.30 na jednego pacjenta a to jest bardzo dużo, i o obniżenie odsetek w Z. U. P. U. trzeba się koniecznie starać.

Prezes udziela głosu ad 4. Kruzensternowi, przewodniczącemu Komisji rewizyjnej. Kruzenstern odczytuje protokół Komisji Rewizyjnej z badania ksiąg i delegatów rachunkowych. Stwierdza dokładne i wzorowe prowadzenie ksiąg T-wa, a ze względu na zapowiadający się zły rok bieżący zaleca dalszą oszczędną gospodarkę. Wnosi na udzielenie absolutorjum Wydziałowi za rok 1933 z tem, że protokół Komisji uzupełniony zostanie podpisem Dyr. Dra Pohoreckiego.

Dyrektor Węgrzynowski zauważa, że w związku ze sprawą w Winnikach, która jest na dzisiejszym porządku dziennym musi się odbyć w najbliższym czasie Walne Zgromadzenie u notariusza, można więc punkt udzielenia absolutorjum oraz sprawę Winnik załatwić na przyszłym Walnym Zgromadzeniu.

Prezes wezwał obecnych do zabrania głosu nad sprawozdaniem Dyrekcji, a gdy nikt się nie zgłosił, stwierdził przyjęcie sprawozdania Dyrekcji za rok 1933 przez Walne Zgromadzenie.

Prezes dziękując P. Kruzensternowi, podkreślił, że usprawnienie administracji postąpiło bardzo naprzód.

Ad 5. Prezes udziela głosu D rowi Węgrzynowskiemu, który w dokładnem przedstawieniu celu nabycia domu w Winnikach, gdzie mieści się Przychodnia Przeciwgruźlicza w Winnikach przedstawił bardzo korzystne warunki kupna i uzasadnił też konieczność rozszerzenia pracy i działalności T-wa w powiecie. Mówca stawia wniosek, aby Walne Zgromadzenie upoważniło Wydział do zakupu domu w Winnikach, oraz aby wyłonić Komisję w osobach P. Prezesa Irzyka i Kielanowskiego, którzyby definitywnie pertraktacje w tej sprawie przeprowadzili. P. Pfau proponuje jeszcze do Komisji powyższej D-ra Węgrzynowskiego.

Dr. Węgrzynowski odczytuje preliminarz budżetowy Przychodni w Winnikach, który wykazuje nadwyżkę przewidzianą na rok 1934.

Prezes Irzyk przed poddaniem wniosku pod głosowanie ko-

munikuje, że wraz z P. Naczelnikiem Dr. Dolińskim i Dr. Węgrzynowskim był na miejscu w Winnikach. Stwierdza, że dom stoi w bardzo dobrym miejscu z ogrodem około 300 sążni i na Przychodnię i Poradnię będzie się nadawał. Przeprowadzić tam jednak trzeba jeszcze roboty wykańczające, szczególnie dokończenie po-koju na górze, co będzie razem kosztować około 3.000 zł.

Uważa, że należałoby upoważnić Komisję do pertraktacji do zł. 10.000, i popiera wniosek D- ra Węgrzynowskiego. Następnie Naczelnik Dr. Doliński podkreśla dobrą myśl Dra Węgrzynowskiego, zaznacza jednak, że bliskość placu targowego ma dobre i złe strony, gdyż ze względów higienicznych narażone będzie może na proch i pył, z drugiej strony położenie jest korzystne, gdyż jest w dogodnym miejscu dla mieszkańców i przyjezdnych. Podkreśla, że plan kupna jest dobry i godny poparcia. Wniosek Dra Węgrzynowskiego na zakupno domu oraz skład proponowanej Komisji *uchwalono jednogłośnie*.

Przystąpiono do p. 6. porządku dziennego tj. wyboru nowego Wydziału.

P. Prezes odczytał listę nowego Wydziału a to: Prezes Irzyk, Dyr. Baranowski, Prof. Trawiński, P. Domaszewiczowa, Prof. Nowicki, Dyr. Dr. Zion, P. Kruzensternowa, Dr. Miziura, P. Pfau, Prof. Sabatowski, Plk. Hornung. Do Komisji rewizyjnej: P. Kruzenstern, Dyr. Pohorecki, P. Smerek. Dr. Kielanowski. *Wybór wymienionych uchwalono jednogłośnie*.

Ad 7. P. Pfau zapytuje P. Prezesa Irzyka czy Magistrat nie mógłby uruchomić jeden autobus na przestrzeni Sanatorjum—Rogatka. Przez wprowadzenie światła z miasta zmniejszyło T-wo koszta i gdyby jeszcze udało się zredukować koszta wzgl. wydatki na komunikację wypłynęło by to znacznie korzystnie na budżet T-wa. Następnie zauważa P. Pfau, że pożyczki hipoteczne Bank Gospodarstwa Krajowego rozłożył na lat 45 i obniżył odsetki do 4^{1/2}, wobec czego T-wo powinno także takich warunków domagać się od Z. U. P. U.

P. Prezes w odpowiedzi zauważył, nie niema mowy o uruchomieniu aut miejsk., zaś uwagę co do zmiany warunków pożyczki w Z. U. P. U. uznał za słuszną, z której trzeba skorzystać. Jeszcze co do komunikacji P. Prezes dodaje, że niedługo ma nastąpić przedłużenie linii tramwajowej do Szkoły Ogrodniczej.

P. Dąbska w imieniu personelu podziękowała P. Prezesowi Irzykowi za opiekę i trudy ponoszone oraz wielkie zrozumienie dla celów Towarzystwa.

Celem ostatecznego załatwienia sprawy pkt. 4 i 5 porządku dziennego uchwała Walne Zgromadzenie odroczyć posiedzenie na dzień 5 czerwca 1934 r. godz. 1.30 w lokalu notariusza Woycickiego Czesława we Lwowie ul. Jagiellońska l. 12.

Na tem obrady Przewodniczący zamknął.

Na terenie miasta pracowały trzy instytucje przeciwgruźlicze, a to: Towarzystwo walki z gruźlicą we Lwowie, Towarzystwo Ochrony ludności żydowskiej w Polsce, oraz powiatowe koło walki z gruźlicą.

T-wu walki z gruźlicą we Lwowie przewodniczył Franciszek Irzyk, mając do pomocy Zarząd w osobach Prof. Dra Alfreda Trawińskiego, Mieczysława Baranowskiego, Doc. Dra Antoniego Sabatowskiego, Prof. Dra Witolda Nowickiego, Prym. Dra Oswalda Ziona, Jana Kantego Pfaua, Domaszewiczowej i Krusensternowej. Skład zarządu TOZU-u przedstawiał się następująco: przewodniczący Dr. M. Salpeter oraz członkowie Zarządu: Dr. Adam, dyr. Selcer, Dr. Scherer, Dr. N. Graf, Dr. E. Damański, Drowa Z. Daminowa, Dr. M. Appenzeller, prym, Dr. H. Begleiter, Dr. M. E. Bickeles, Inż. H. Feuerstein, R. Melcerowa, Dr. M. Schaff, Dr. N. Schneider i I. Seidenfrau. Zarząd pow. koła stanowili Starosta pow. Cz. Ekhardt jako przewodniczący, sekr. Rady Pow. Dr. Stanisław Trojan jako jego zastępca, lekarz pow. Dr. Bronisław Kurzeja jako sekretarz i skarbnik, Dr. Feliks Grochowalski jako jego zastępca oraz Prym. Dr. Lesław Węgrzynowski.

Budżet Towarzystwa i szczegółowe sprawozdanie z działalności Lwowskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą zostanie ogłoszone w najbliższym numerze Ruchu, dokąd czytelnika odsyłamy.

TOZ zajmowało się w tym roku opieką higieniczną i lekarską w żydowskich szkołach religijnych. Zbadano 303 dzieci, udzielono pomocy dentystrycznej w 65 przypadkach, oraz umożliwiono 170 dzieciom korzystanie z kolonji wakacyjnych. Urządzano odczyty i pogadanki w liczbie 92, a w tem 22 o gruźlicy. Towarzystwo liczyło 325 członków płacących wkładki po 50 groszy miesięcznie. Prowadziło przychodnię przeciwgruźliczą w której udzielono 9.243 porad, poradnię dla ciężarnych, w której udzielono porad 848, poradnię eugeniczną, dentystryczną dla dziatwy szkolnej, oraz wykonywało przez patrole sanitarne opiekę higieniczną nad rodzinami opuszczonymi. Na terenie miasta istniała współpraca z Ubezp. społ., z Miejskim Urzędem zdrowia, z czterema innymi przychodniami przeciwgruźliczymi, z Miejskim ośrodkiem zdrowia, komitetem dni przeciwgruźliczych oraz z Tow. „Dębina”. TOZ posiada własny dom kolonji wakacyjnych w Brzuchowicach. Prowadzi przychodnię przeciwgruźliczą

pozostającą pod zarządem T-wa. W przychodni zarejestrowano 1227 chorych, w tem 93 na gruźlicę otwartą. Wykonano 3835 naświetlań lampą kwarcową u 376 osób (poradnia posiada 2 własne lampy), 1830 odwiedzin domowych, 229 badań na płwociny w tem 55 pozytywnych, dopelniono 52 odm. Prześwietlono Roentgenem 674 osób. Poradnia nie posiada ani własnego Roentgena ani mikroskopu. Pracuje w poradni 2 lekarzy wyszkolonych, 1 pielęgniarka wyszkolona i 1 niewyszkolona. Bdżet T-wa w dniu 31. XII. 1934, zamyka się cyfrą 39,956 zł. i 29 gr., wykazując deficyt 157,25 zł.

Preliminarz budżetowy na rok 1935.

DOCHODY:		ROZCHODY:	
Subwencja M. S. W.	2.400.00 zł.	Płace lekarzy	5.160.00 zł.
Subwencja Magistr.	1.000.00 „	Płace służby	150.00 „
Subwencja Ubezp. społ.	1.800.00 „	Płace higienistek	2.100.00 „
Subwencja Teryt. Tow.		Ubezpieczalnia	200.00 „
Przeciwgr.	200.00 „	Lampa kw. (Światło)	240.00 „
Dni przeciwgr.	1.000.00 „	Inwestycje	250.00 „
Oplaty pacjentów	1.400.00 „	Roentgen	250.00 „
Datki	250.00 „	Dożywianie tran.	800.00 „
Odd. na pokrycie deficyt.	3.250.00 „	Kolenje i półkol.	900.00 „
		Propaganda	180.00 „
		Administracja i i.	1.500.00 „
Razem	<u>11.500.00 zł.</u>	Razem	<u>11.730.00</u>

Powiatowe koło walki z gruźlicą we Lwowie, pracowało w kierunku propagandy przeciwgruźliczej, oraz zajmowało się akcją w miesiącu przeciwgruźliczym. Administracyjnie utrzymywało przychodnię przeciwgruźliczą w Dublanach i Winnikach. Dąży obecnie do utworzenia nowej przychodni w Sichowie. Koło liczyło 20 członków płacących wkładki miesięczne po 10 groszy. W przychodniach zarejestrowano 514 chorych w tem na gruźlicę otwartą 18. Wykonano 854 odwiedzin domowych, 846 naświetlań własną lampą kwarcową u 117 osób, 150 badań płwociny w tem 56 dodatnich własnym mikroskopem, dopelniono 36 odm. Aparatu Roentgena koło nie posiada, korzysta z aparatu Lwowskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą. W roku sprawozdawczym nie wykonano żadnego prześwietlenia. W poradniach pracowało 2 wyszkolonych lekarzy i 1 wyszkolona pielęgniarka. Budżet z dniem 31. XII. 1934, zamknięto cyfrą 7,582 zł. Koło zalega z wypłatą pensyj lekarzom i pielęgniarce kwotą 3.086 zł. 68 gr., posiada w kasie 500 zł. gotówki.

Preliminarz na rok 1935.

DOCHODY:		ROZCHODY:	
Wpłaty pacjentów i wkładki	600 zł.	Płaca lekarzy w dwu Przychodniach	2.520 zł.
Za naświetlania lampą kwarcową	500 „	Płaca pielęgniarki	2.322 „
Ze sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych 55%	715 „	Przejazdy lekarzy i pielęgniarki	750 „
Subwencja z Ministerstwa Op. Społ.	2.400 „	Ubezpieczenia społeczne	240 „
Subwencja Wydziału Rody Pow.	800 „	Opał, światło w przychodniach	540 „
		Utrzymanie porządku	50 „
		Remont budynków, uzupełnienie inwentarza i inne	1.360 „
Razem	<u>4.815 zł.</u>	Razem	<u>7.582 zł</u>

ŁAŃCUT.

Protokół z posiedzenia Walnego Zebrania członków Powiatowego Koła walki z gruźlicą odbytego dnia 19 stycznia 1935.

1) Pan Starosta zagajając posiedzenie wita zebranych oraz składa serdeczne podziękowanie Ekscelencji Hr.. Potockiej za łaskawe przybycie oraz za szczere zajęcie się działalnością Koła jak również za wydatną pomoc przez oddanie całego budynku dla użytku poradni w Łańcucie i na mieszkanie prywatne lekarzowi i pielęgniarce.

2) Z kolei następuje odczytanie protokołu z posiedzenia Zarządu w dniu 24. XI. 1933 r., które zostało przyjęte bez zastrzeżeń.

3) Za Prezydjum złożył sprawozdanie p. Dr. Jurkowski.

Powiatowe Kolo postawiło sobie za zadanie założenie poradni przeciwgruźliczej w Leżajsku, uzyskanie z Rządu subwencji na ten cel, oraz porządkowanie poradni w Łańcucie. Lokal dla poradni w Leżajsku został wynajęty w b. wicarówce rzym. kat. z dniem 1. XI. 1934, jednak Zarząd w obawie aby lokal nie był przez kogo innego wynajęty zdecydował się wynająć go już z dniem 1. II.

Na podstawie zawartej umowy Pow. Kolo płaci miesięczny czynsz 35 zł., natomiast remoni tego lokalu pokrył najmodawca. Zarząd uzyskał z Urzędu Wojewódzkiego subwencję w wysokości 150 zł. miesięcznie począwszy od 1. IV. 1934 r. Subwencję tę zużytkowano na przystosowanie lokalu na potrzeby poradni, urządzenie meblowe i instrumentarium. Personel poradni w Leżajsku składa się z lekarza z płacą 80 zł. miesięcznie, pielęgniarki z płacą 70 zł. i służącej z płacą 15 zł. miesięcznie. Na gospodarza poradni został uproszony p. Tadeusz Niziński burmistrz Le-

zajska. Poradnia wyposażona jest w wszelkie potrzebne instrumenty, dokonuje się odmě płucną i badania mikroskopowe. Choczy poradniani korzystają z prywatnego roentgena Dr. Boguckiego za opłatą 5 zł. od prześwietlenia. Zarząd poczynił starania w Ministerstwie Opieki Społecznej o uzyskanie mikroskopu dla Leżajska.

Z początkiem września objął zastępczo funkcje kierownika poradni Dr. Jurkowski a to wobec wyjazdu Dr. Kościuszkowej i prowadził ją do dnia 1. I. 1955 t. j. do czasu objęcia tej posady drogą konkursu przez Dr. Szpunara. Praca w Poradni była w tym czasie b. utrudniona, gdyż dotychczasowa pielęgniarka p. Klerykowska po upływie urlopu wypoczynkowego nie wróciła do pracy przedstawiając świadectwo lekarskie, że jest chorą. Zarząd zmuszony był wypłacić p. Klerykowskiej pensję za 4 miesiące po 200 zł., mimo, że nie pełniła żadnych funkcji. Przez miesiąc września i październik funkcję pielęgniarki pełniła p. Lidja Kasperska będąc w poradni na praktyce, po przydzieleniu teje do Leżajska, pozostała jedynie służąca, która tę funkcję spełniała. Poradnia w Łańcucie przedstawiała się dość opłakanie, sam lokal przedstawiał dużo do życzenia, zachodziła konieczność gruntownego remontu lokalu oraz zmiany 2 pieców. Dzięki Ekscelencji Hrabinie Potockiej lokal oraz piece zostały odnowione, jak również Pani Hrabina oddała na użytek poradni mieszkanie prywatne dla lekarza i pielęgniarki, dzięki czemu Pow. Koło opłaca lekarza tylko w wysokości 50 zł. Pielęgniarka dla Łańcuta zostanie zaangażowaną z dniem 1. II. br. Zarząd zakupił dla poradni w Łańcucie niezbędne instrumentarium, odczynniki chemiczne dla badań mikroskopowych, 8 tablic naukowych o gruźlicy oraz zamówił jedną szafę kartotekową i szafkę na odczynniki.

Akcję dni przeciwgruźliczych w roku 1955/54 podzielono na część propagandową i sprzedaży znaczka. Wygłoszonych zostało przez lekarzy 4 odczyty, zwrócono się do szkół powszechnych o wygłoszenie pogadanek dla dzieci szkolnych i kół rodzicielskich oraz urządzono zadania konkursowe na tematy o gruźlicy. Ośmioro dzieci otrzymało z Zarządu za najlepiej opracowane zadania 8 broszur o gruźlicy.

O zakupno znaczków zwrócono się do wszystkich szkół w powiecie, posterunków P. P., gmin, urzędów, zawodów wolnych, piekarzy, masarzy i innych osób. Z nadesłanych na 1.000 zł. znaczków sprzedano na kwotę 825.10 zł., nie zwrócono znaczków na 75.80 zł., pozostało u lekarza powiatowego znaczków na 99.10 zł. Uchwalono pozostałe znaczki rozdzielić na 2 poradnie i sprze-

dać wśród chorych. Z sumy 825.10 zł. oddano 450 zł. Wojewódzkiemu T-wu Przeciwgruźliczemu, za co zdołaliśmy umieścić 3 osoby z powiatu na bezpłatne, miesięczne leczenie sanatoryjne w Hołosku.

4) Sprawozdanie Skarbnika: Stan kasowy przedstawia się następująco: Przychód 10.020.76 zł., rozchód 7.693.60 zł. Saldo na 1.I. 1935 2.327.16 zł. Pozatem do dnia 19. I. 1935 wydano 109.20 zł. czyli stan kasy w dniu 19. I. 1935 wynosi 2.217.96 zł. Rozchód dla poradni w Łańcucie wynosi 5.279.86, dla poradni w Leżajsku 2.413.74 zł.

5) Sprawozdanie kierownika poradni przeciwgruźliczej w Łańcucie.

Liczba osób znajdujących się pod opieką poradni w dn. 1.I. 1934	2 454
Liczba osób nowozapisanych	673
Ogółem w ciągu roku pod opieką było osób	3.107
W ciągu roku wypisano z poradni osób	212
Chorych na gruźlicę było w obserwacji	689
Wypisano z poradni chorych na gruźlicę z powodu śmierci	9

Wykonano 170 badań płwociny — z tego 60 K +

Z powodu wyjazdu Dr. Kościuszkowej, kierowniczkii poradni na urlop wypoczynkowy w miesiącu lipcu nie było przyjęć lekarskich.

Higienistka Klerykowska od dnia 6. VIII. — 6. IX. 1934 miała urlop wypoczynkowy. Po urlopie ze względów na stan zdrowia do pracy nie wróciła.

Z dniem 8. IX. dotychczasowa kierowniczka Poradni Dr. Kościuszkowa Stefanja na stałe wyjechała z Łańcuta, oddając kierownictwo poradni Dr. Jurkowskiemu Lekarzowi Powiatowemu.

Sprawozdanie kierownika poradni przeciwgruźliczej w Leżajsku:

Poradnia Przeciwgruźlicza w Leżajsku otwarta została w dniu 1 listopada 1934. Mieści się w domu „wikarówki“ i zajmuje 3 pokoje jako poczekalnię, pokój pielęgniarki i pokój badań lekarskich. Wyposażenie lekarskie poradni obejmuje instrumenty pomocnicze do badań fizykalnych, oraz małe laboratorjum bakterjologiczne do badania płwociny. Poradnia nie posiada aparatu Roentgena, zgłaszający się chorzy korzystają jednak za minimalną opłatą z aparatu Roentgena, stanowiącego własność kierownika poradni. W najbliższym czasie zacznie poradnia wykonywać szczepienia ochronne szczepionką BCG. Poradnia funkcjonuje

trzy razy w tygodniu po dwie godziny. Ruch chorych w Poradni początkowo nie wielki. W listopadzie i grudniu 1954 udzielono porad 48 osobom, w tem tylko 6 miejscowym. Chorych z gruźlicą jawną było w tym czasie 6. W obserwacji pozostawało 55, styczność z prątkującymi wykazano u 6. Jedną osobę zakwalifikowano do szpitala celem założenia odmy, jedną zaś do sanatorium w Hołosku. W okresie Dni Przeciwgruźliczych rozprzedano między chorymi, personelem Poradni i publicznością znaczki przeciwgruźlicze za kwotę 10 zł. Ogłoszony odezyt p. t. Jak walczyć z gruźlicą — nie mógł być wygłoszony z powodu braku słuchaczy.

6) Po wygłoszeniu sprawozdania Prezydium na wniosek p. Dyrektora Kwiatka Zebranie uchwalilo udzielić ustępującemu Zarządowi absolutorjum i wyrazić uznanie za tak owocną pracę w roku sprawozdawczym.

Do prezydium Zarządu Pow. Koła wybrano: a) na przewodniczącego P. Starostę Bogusławskiego Stanisława. b) na sekretarza P. Dr. Leopolda Jurkowskiego lekarza powiatowego, c) na skarbnika P. Junga Tadeusza urzędnika K. K. O.. Do komisji Rewizyjnej wybrano: a) na przewodniczącego P. Władysława Starkla. b) na członków P. Władysława Bieniasza dyrektora K. K. O.. c) P. Stanisława Firlę emer. dyr. Banku Polskiego.

7) Następnie Zarząd przystąpił do uchwalenia preliminarza budżetowego na rok 1955/56.

Dochód Powiatowego Koła składa się:

1) z subwencji rządowej 550 zł. miesięcznie	4.200 zł.
2) z subwencji Wydziału powiatowego	2.000 ..
3) z subwencji Zarządu miejskiego w Łańcucie	500 ..
4) subwencji Zarządu miejskiego w Leżajsku	250 ..
5) ze składek członkowskich	100 ..
6) ze sprzedaży znaczka przeciwgruźliczego około	400 ..
Razem	<u>7.450 zł.</u>

Rozchód Powiatowego Koła składa się na:

1) uposażenie 2 lekarzy (w Łańcucie lekarz pobiera 50 zł, w Leżajsku 80 zł. miesięcznie	
Razem	<u>1560 ..</u>
2) uposażenie 2 pielęgniarek (w Łańcucie 100 zł., w Leżajsku 70 zł. miesięcznie)	2.040 ..
3) uposażenie 2 służących (w Łańcucie 50 zł., w Leżajsku 15 zł.	540 ..

4) czynsz mieszkaniowy w Leżajsku à 35 zł. miesięcz.	420 „
5) ubezpieczenie personelu	500 „
6) druki, i wydatki kancelaryjne	400 „
7) opał	400 „
8) remont	250 „
9) na przyrzędy lekarskie	400 „
10) na leki dla biednych	200 „
11) honorarjum dla skarbnika	100 „
Razem	6.810 zł.

8) Zarząd uchwalil nabycie nowego aparatu roentgena za sumę około 7.000 zł. Następnie na wniosek Przewodniczącego Zarząd zalecił: a) uporządkowanie kart chorych i ułożenie ich systemem kartotekowym, b) zwrócenie większej uwagi na pracę pielęgniarek w kierunku odwiedzin domowych, c) zwrócić się do Wydziału Powiatowego, aby gminy wysyłały na żądanie poradni podwoły dla pielęgniarek.

Równocześnie uchwalono następujący cennik opłat w poradniach:

1) Chorym poradnianym wręczać 1 znaczek 10 groszowy, zwolnić od tego obowiązku może lekarz tylko biednych.

2) Za zastrzyki dożylne pobierać 20 gr.

3) Za prześwietlenie roentgenem chorych poradnianych 5 zł.

4) Za prześwietlenie roentgenem chorych prywatnych 8 zł.

5) Za dopełnienie odmy chorym poradnianym 5 zł.

6) Za dopełnienie odmy chorym prywatnym 10 zł.

7) Za użycie wagi przez osoby prywatne 10 gr.

Chorzy biedni mogą być zwolnieni od opłat za prześwietlenie lub dopełnianie odmy za okazaniem świadectwa ubóstwa Koszta w danym wypadku pokrywa w 50% gmina.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Przewodniczący zamyka posiedzenie Zarządu.

MOŚCISKA.

Powiatowe kolo walki z gruźlicą pracowało na terenie powiatu, pod przewodnictwem starosty powiatowego Dra J. Pomiankowskiego. Funkcję I zastępcy sprawował Lekarz powiatowy Dr. K. Wałęga, a II. zastępcy lekarz miejski Dr. Z. Kibitz. Sekretarzem była Z. Kozarska, skarbnikiem Z. Miduma. Członkami zarządu byli: Dr. Langer, Wiśniewski, Grünfeld, Katz.

Urządzono wykłady propagandowe o gruźlicy, wystawę przeciwgruźliczą podczas poboru wojskowego oraz przygotowano odpowiednio akcję Dni przeciwgruźliczych. Koło liczyło 44 członków opłacających wkładki miesięczne po 30 groszy. Koło współpracowało z ośrodkiem zdrowia. Nowych chorych nie zarejestrowano. Jedną chorą wysłano do Lecznicy w Holesku na koszt T-wa. Koło nie posiada ani kwalifikowanych ani niekwalifikowanych sił do pracy, wobec czego nie wykonano żadnych badań ani też nie odpowiedziano postulatowi pracy społecznej przeciwgruźliczej. Brak jest Roentgena, mikroskopu jak i lampy kwarcowej. Odm nie dopełniano. Koło ma zamiar zreorganizować się, głównie przez zmniejszenie wkładki członkowskiej i pozyskanie przez to nowych członków. Pomocą w tem będą wykłady propagandowe o gruźlicy, obliczone na dochód dla Towarzystwa. Koło z dniem 31. XII. 1934 posiadało w kasie gotówki 130 zł. 01 gr. Budżet wynosił za rok 1934 tyleż. Preliminowano na rok 1935 150 zł. Koło posiada długi w Aptece miejscowej za leki dla ubogich chorych.

NISKO.

Powiatowe koło walki z gruźlicą obejmowało swoją działalnością powiat nizański. Zarząd wybrany na rok 1934. nie rozpoczął akcji, wobec czego dnia 25. X. 1934 odbyło się walne zgromadzenie koła celem ponownego ukonstytuowania się. Wybrano zarząd w osobach: Starosty pow. Henryka Kisielewskiego jako przewodniczącego, Dra Pizly Stefana jako zastępcy, Ks. Antoniego Szpili jako sekretarza, Dra Kazimierza Hernicha jako skarbnika, oraz jako członków zarządu: Juljana Gazdę, Dra Jakóba Kleina, Dra Zdzisława Londońskiego, ppulk. Rudolfa Matuszka, Józefa Pawlika, Dyr. Adolfa Rufera i burmistrza Franciszka Zaremskiego. Sąd polubowny utworzyli Naczelnik sądu Jan Bachman, adwokat Dr. B. Kleinberg i zastępca starosty Leopold Lasocki.

Pod zarządem koła pozostawał powiatowy ośrodek zdrowia w Rudniku nad Sanem. Koło pracowało w kierunku powiększenia ilości członków, przez propagandowe odczyty i pogadanki z zakresu walki z gruźlicą, współpracując z poradnią przeciwgruźliczą pow. ośr. zdrowia, z Ubezpieczalnią społeczną w Tarnobrzegu oraz z P. C. K. Liczyło 94 członków opłacających wkładki miesięczne po 25 groszy. Zarejestrowano 785 chorych w tem 46 z gruźlicą otwartą. Wykonano 464 odwiedzin domowych, 1074 naświetlań własną lampą kwarcową u 105 osób. Zbadano 28 płwocin, w tem 16 dodatnich. Odm nie dopełniano. Koło posiada własny mi-

kroskop. Brak jest aparatu Roentgena. Koło zatrudniało 1 niewykształconego lekarza, 1 wykształconą i jedną niewykształconą pielęgniarkę.

Gotówki w kasie było w dniu 31. XII. 1934 52 zł 50 gr., długi własne wynosiły 183 zł. 50 gr.

Preliminarz budżetowy na rok 1935.

DOCHODY:		ROZCHODY:	
Wkładki	200.00 zł.	Wydatki admin.	20.00 zł.
Procent ze znaczków	255.00 „	Splata długu	185.50 „
Wydział Powiatowy	100.00 „	Pow. Ośr. zdrowia	200.00 „
Z r. 1934	52.50 „	Woj. Twm. P. r. wkład.	100.00 „
Razem	607.50 zł.	Doraźna pomoc	105.80 „
		Razem	607.50 zł.

PRZEMYSŁ.

Polskie Towarzystwo Higjeniczne w Przemyślu

W związku z pismem tamt. L. 13/5 z dn. 24 stycznia br. i pismem L. 55/55 z dn. 2 kwietnia br. zawiadamiamy uprzejmie, że zwyczajne Walne Zgromadzenie członków P. T. H. odbyło się dnia 6. IV., wedle załączonego porządku dziennego. Po sprawozdaniach sekretarza, skarbnika i komisji rewizyjnej, ustępujący Wydział w osobach: Prezes: Jan Metzger, Sędzia okręgowy, Wiceprezesi: Dr. Józef Palch, adwokat, Dr. Wiktor Armatys, lekarz powiatowy, Sekretarz: Dr. Władysław Hibl, lekarz szkolny, Skarbnik: Zdzisław Dwernicki, urzędnik bankowy, Członkowie: Bachulski Bachulski Marjan em. dyrektor szkół, Dr. Blech Bernard, lekarz, Dr. Brand Edward, lekarz miejski, Gooniewski Stanisław wiceprezes Sądu okręg., Hiblowa Klara, żona lekarza, Mr. Laufer Maurycy droguerzysta, Lisowski Józef em. urzędnik kolejowy, Dr. Oller Michał, lekarz Ubezpiec. społ., Palusiński Józef em. urzędnik kolejowy, Pazowski Józef, urzędnik skarbowy, Skowronek Andrzej profesor gimnazjalny, Dr. Stemerowicz Leonard, lekarz kolejowy, Szczepański Witold aplikant sądowy, otrzymał absolutorjum, poczem wybrany został nowy Wydział w następującym składzie: Prezes: Dr. Palch Józef, adwokat, I Wiceprezes Dr. Armatys Wiktor, lekarz powiatowy, II Wiceprezes: Dr. Bodnar Gustaw, lekarz, Członkowie: Dr. Brand Edward, lekarz miejski, Dr. Brończyk Stanisław, lekarz, Dryś Piotr, emer. Radaea Magistratu, Dwernicki Zdzisław, urzędnik bankowy, Groniewski Stanisław, Wiceprezes Sądu, Hiblowa Klara, żona lekarza, Dr.

Hibl Władysław, lekarz szkolny, Lisowski Józef, emer. Urzędnik kolejowy, Dr. Oller Michał, lekarz, Dr. Pióro Jan Pplk. lekarz, Skowronek Andrzej prof. gimn., Dr. Stemerowicz Leonard. lekarz. Zastępcy: Dr. Henner Edward, lekarz, Mgr. Laufer Maurycy, właśc. droguerji, Pazowski Józef, urzędnik skarbowy. Komisja rewizyjna: Godek Jan, emer. Radca Skarbu, Szłapa Lesław urzędnik bankowy, Wnorowski Stanisław emer. urzędnik skarbowy.

Przy końcu porządku dziennego Waln. Zgrom. (przy wnioskach i interpelacjach) wśród ożywionej dyskusji wyrażono przekonanie, że o ile Zarząd Miasta Przemyśla nie przyzna Towarzystwu subwencji miesięcznej przynajmniej w kwocie 100 zł. natenczas zajdzie konieczność wyłączenia Poradni przeciwgruźliczej z agend P. T. H.

Oddział przemyski Polskiego Towarzystwa Higjenicznego w Przemyśle działał na terenie miasta Przemyśla i jego najbliższej okolicy. Staraniem Towarzystwa w jesieni 1934 r. wygłoszono 6 wykładów publicznych z dziedziny higjeny, urządzono kolonję leczniczą (prewentorium przeciwgruźlicze) w Rymanowie—zdroju w czasie od połowy czerwca do połowy sierpnia, z której korzystało 94 dzieci, wielu za zniżoną opłatą, a nawet bezpłatnie. Wykonano we własnej realności w Rymanowie niwelację gruntu, urządzono boiska, oparkano realność i sadzono drzewa owocowe i krzewy.

W Przemyśle prowadzono poradnię przeciwgruźliczą, otwartą codziennie od godz. 12 do godz. 14, tudzież leczniczą dla członków ubezpieczalni społecznej i ich rodzin, otwartą codziennie od godz. 16 do 18. Towarzystwo liczyło 355 członków opłacających wkładki członkowskie w wysokości 50 groszy miesięcznie. Udzielono 3.022 porad u 921 osób, w tem stwierdzono 126 przypadków gruźlicy otwartej. Wykonano 575 odwiedzin domowych, 168 naświetłań własną lampą kwarcową u 22 osób (tow. posiada 3 lampy kwarcowe), 774 prześwietleń własnym Roentgenem. 40 badań płwociny własnym mikroskopem w tem 25 pozytywnych. założono 12 odm, dopełniono 401. Towarzystwo posiada do dyspozycji 14 łóżek szpitalnych na gruźlicę. Wporadni przeciwgruźliczej pracowało 3 lekarzy wyszkolonych, 2 wyszkolone pielęgniarki, i jedna niewyszkolona.

Towarzystwo ma zamiar, po zupełnem wykończeniu budowy domu w Rymanowie-zdroju, uzupełnieniu wewnętrznego urządzenia kolonji i po spłacie długów, rozpocząć akcję ku stworzeniu

w Powicy pod Przemysłem Sanatorjum ludowego (system barakowy) dla gruźliczo chorych.

Stan materjalny Towarzystwa przedstawia się następująco:

Towarzystwo posiada własny dom mansardowy w Rymanowie-zdroju mieszczący prewentorium przeciwgruźlicze na 100 dzieci. W dniu 31. XII. 1934, gotówki w kasie było 5.765,18 zł., a długów na 15.000 zł. Wierzycielami Towarzystwa są: Bank Gosp. Kraj. Oddz. Lwów, Bank spółdzielczy przem. i rol. Przemysł, oraz Dyrektor Gimn. II w Przemysłu Jan Smółka. Budżet roczny wykazał do dnia 31. XII. 1934 przychody 39.224.26 zł. a rozchody 53.459.08 zł.

Preliminarz budżetu Polskiego Tow. Higjen. w Przemyślu
na rok 1954 z uwzględnieniem požądanej subwencji:

Sekcja kolonij wakacyjnych

Wydatki	Suma zł gr	Uwaga	Przychody	Suma zł gr	Uwaga
1. Dokończenie budowy domu kolonijnego (Prewentorium przeciwgruźlicze) w Rymanowie zdroju	2 000	Wodociąg natryski tynkowanie	1. Gotówka sekcji kolonij z 1954	525	70
2. Raty pożyczek budowlanych i odsetki	3 100	B. G. K. B. Spółdz.	2. Wkładki członków na rzecz kol.	750	—
3. Uzupelnienie urzadzenia wewnetrznego Prewentorium	900	Sala izol. szafy półki	3. Dochód z imprez	824	30
4. Ściąganie wkładek członków	250		4. Opłaty na kolonje	8 000	—
5. Wydatki kampanji kolonijnej na rok 1955	9 750		5. Subwencje i dary prywatne	600	
			6. Subwencja Ubezpieczalni społ.	750	
			7. Subwencja Wojew. Komisji dla spraw kolonij letnich	300	
			8. Požadana subw. Minist. Op. sp.	4 250	
Razem	16 000		Razem	16 000	

Preliminarz budżetu Polskiego Tow. Higijen. w Przemysłu
na rok 1955:

Poradnia przeciwgruźlicza

Wydatki	Suma zł	U w a g a	Przychody	Suma zł.	U w a g a
1. Wydatki na Poradnię	700		1. Subwencja rządowa	2.400	
2. Płace lekarzy	5.200		2. Subwencja samorządowa	1.200	
3. Płace personelu	3.500		5. Z prześwietleń Roentgenem	800	
			4. Z naświetlań kwarcowych	150	
			5. Z przedsiębiorstw	250	
			6. Niedobór	4.600	
			<u>Razem</u>	<u>9.400</u>	

PRZEWORSK.

Powiatowe koło walki z gruźlicą w Przeworsku, pracowało na terenie tegoż powiatu pod zarządem w składzie: Przewodniczący Starosta pow. Petzelt Władysław, jego zastępca Dr. Ossadiuk Jan, skarbnik Fottówna Anna, sekretarz Puciówna Marja. Zajmowano się propagandą przeciwgruźliczą przez odczyty i pogadanki w szkołach i gminach wiejskich na terenie powiatu, w „kołach Gospodyń“ i t. p., prowadzono akcję miesiąca przeciwgruźliczego przez rozsprzedaż znaczków. Prowadzono poradnię przeciwgruźliczą. Koło liczyło 162 członków opłacających dowolne wkładki miesięczne najmniejsze jednak 10 gr. Współpracowano z ubezpieczalnią społeczną, oddziałem P. C. K., ośrodkiem zdrowia, z gminami miejskimi kołami Gospodyń i t. p. Zarejestrowano 407 osób w tem 266 chorych na gruźlicę otwartą. Wykonano 206 odwiedzin domowych, 98 badań płwociny, w tem 39 dodatnich. W poradni pracował 1 lekarz wyszkolony i 1 wyszkolona pielęgniarka. Odm nie dopełniano. Przychodnia posiada własny mikroskop, brak jej Roetgena i lamp kwarcowych. Koło ma zamiar przystąpić do organizacji kolonji wakacyjnych dla dzieci z powiatu oraz dalszą prowadzić rozbudowę własnej poradni przez nabycie Roetgena i lampy kwarcowej. W dniu 31. XII. 1934 stan kasy wykazywał gotówkę w kwocie 256 zł. Budżet roczny i preliminarz budżetowy łączy się z Pow. ośrodkiem zdrowia utrzymywanym przez tymcz. Samorz. Wydział pow. w Przeworsku.

RAWA RUSKA.

Protokół z Walnego Zebrania Powiatowego Koła walki z gruźlicą odbytego dnia 17 listopada 1934. Obrady rozpoczęto o godz. 16-tej w sali posiedzeń Starostwa w obecności 20 zgromadzonych osób. Pan Bałusz, wicestarosta w Rawie Ruskiej otwiera posiedzenie i streszcza w krótkich słowach dotychczasową działalność Powiatowego Koła walki z gruźlicą, zaznaczając, że Zarząd tut. Koła zasługuje na szczególne wyróżnienie za swoją pracę w zakresie werbowania członków. urzędzenia „Dni Przeciwgruźliczych“ i rozsprzedaż znaczków przeciwgruźliczych co powiększyło znacznie dochody nietylko Wojewódzkiego Twa Koła Przeciwgruźliczego we Lwowie, ale jak również dochody tut. Koła.

Następnie p. Starosta podkreślił, że Zarząd Oddziału P. C. K. w Rawie Ruskiej na posiedzeniu dnia 15. II. 1934 r. niezwłocznie

zdecydował o przemianowaniu tut. Pow. Koła walki z gruźlicą na sekcje i wcielił takowe do oddziału P. C. K.

Wychodząc z założenia, że cel Pow. Koła walki z gruźlicą jest inny, aniżeli Oddziału P. C. K., przeto stawia wniosek na ponowne zreorganizowanie i uruchomienie Pow. Koła walki z gruźlicą, jak również i Ośrodka Zdrowia narazie z przychodnią przeciwgruźliczą i stacją Opieki nad matką i dzieckiem.

W związku z ostatnim punktem wniosku co do zorganizowania i uruchomienia Ośrodka Zdrowia w Rawie Ruskiej zwrócił się p. Starosta do przedstawicieli Ubezpieczalni Społecznej obecnych na posiedzeniu z zapytaniem dlaczego Zarząd Ubezpiecz. Społ. w Rawie Ruskiej pomimo danego przyrzeczenia nie uruchomił przychodni przeciwgruźliczej do dnia dzisiejszego, pomimo, że tut. Ubezpieczalnia Społeczna korzystała nadal z inwentarza Wydziału Powiatowego w Rawie Ruskiej.

W odpowiedzi na powyższy zarzut przedstawiciele placówki administracyjno-Kontrolnej Ubezpieczalni Społecznej w Rawie Ruskiej pp. Dr. Emanuel Rosse i Julian Guitman oświadczyli, że zgadzają się na oddanie całego górnego piętra, składającego się z 5 pokoiów budynku Ubezpieczalni Społecznej w Rawie Ruskiej na Ośrodek Zdrowia z warunkiem ażeby w dalszym ciągu mogła Ubezpieczalnia Społeczna korzystać z omawianego inwentarza tut. Wydziału Powiatowego.

Jednocześnie zwrócili się pp. D-rzy Ubezpieczalni Społecznej z prośbą do p. delegata Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego Dra Józefa Wysockiego o jaknajszybszą interwencję w Głównym Zarządzie Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie o spowodowanie opróżnienia przez p. Franciszka Haltera zajętych pokoi na górnym piętrze budynku tut. Ubezpieczalni Społecznej.

Po dłuższej dyskusji p. Wicestarosta postawił wniosek wybrania Zarządu Powiatowego Koła walki z gruźlicą, w skład którego weszli z urzędu: Starosta Powiatowy p. Stanisław Hawrot, lekarz powiatowy Dr. Franciszek Sęczkowski, burmistrz m. Rawy Ruskiej Michał Burka, delegaci Ubezpiecz. Społ. w Rawie Ruskiej Dr. Emanuel Rosse i Dr. Julian Guttman. Z wyboru wchodzi do Zarządu: Inspektor kontroli skarbowej p. Krzyżanowski, prezes TSL. p. Dadlezowa, zarządzająca apteką p. Mr. Deisenberg-Gorzkowa, adwokat Dr. Siegelbaum, p. Urszula Muskusowa, p. Dr. Marjan Chodorowski. Listę z wyboru zaproponował p. wicestarosta Bałusz. W głosowaniu przyjęto jednogłośnie powyższą listę.

Następnie dokonano wyboru Komisji Rewizyjnej, w skład której weszli: Dr. Mandel adwokat, p. Burtowy emer. kierownik

szkoly pow. Po wybraniu Zarządu i Komisji Rewizyjnej zabrał głos p. Delegat Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego Dr. Józef Wysocki, który w swoim przemówieniu zaznaczył konieczność istnienia Pow. Koła walki z gruźlicą, nadmieniając, że działalność dotychczasowa Koła zasłużyła na prawdziwe uznanie i wyróżnienie. Przyczem apelując do zebranych by dołożyli jaknajwiększych starań, celem szybkiego zorganizowania i otwarcia Ośrodka Zdrowia w powiecie rawskim, który z uwagi na brak szpitala, będzie miał doniosłe znaczenie, jako placówka społeczno. W końcu zaznaczył, że popiera przemówienia p. Wicestarosty, a w szczególności co do bezpodstawnego przemianowania Pow. Koła walki z gruźlicą na sekcję i wcielenia tejże do Oddziału P. C. K.

Po przemówieniu p. Delegata zabrał głos Dr. Sęczkowski, lekarz powiatowy, który w całej rozciągłości poparł omówiony program zachęcając zebranych do jaknajszybszego zorganizowania i stworzenia Ośrodka Zdrowia, tak doniosłej placówki na tut. terenie. Przed zamknięciem posiedzenia uchwalono zwołać w najbliższych dniach posiedzenie Zarządu Pow. Koła walki z gruźlicą, celem wybrania wiceprezesa, sekretarza, skarbnika, oraz zorganizowanie Komitetu „Dni Przeciwgruźliczych”, któryby zajął się propagandą i sprzedażą znaczków przeciwgruźliczych w czasie od 1 grudnia 1934 do 10 stycznia 1935 r.

Po wyczerpaniu programu posiedzenie zakończono o g. 17.25.

Preliminarz budżetowy na rok 1935:

Przychód:		Rozchód:	
Saldo z dn. 31/XII. 34	987,96 zł	Wkładka do Tow. ter.	100,00 zł
Zaległe wkładki czł.	500,00 „	Lekarz	600,00 „
Zbiórki uliczne	500,00 „	Hygienistka	1.200,00 „
Dni przeciwgruźlicze	350,00 „	Obsługa	150,00 „
		Druki i przyb. kanc.	67,96 „
	<hr/>		<hr/>
Razem	2.117,96 zł		2.117,96 zł

Sekretarz: *Dr. Sęczkowski.*

Przewodniczący: *wz. Balusz.*

RUDKI

Protokół z Walnego Zebrania członków Powiatowego Koła walki z gruźlicą w Rudkach, odbytego dnia 8 kwietnia 1935 r. w sali Ratusza o godz. 5-tej.

Po otwarciu Walnego Zebrania przez Pana Dr. Rudolfa Gacała lek. pow. w Rudkach, na wniosek tegoż wybrano na przewodniczącego walnego zebrania p. Chimiaka Tomasza. Walne zebra-

nie odbyło się w obecności wszystkich członków Zarządu oraz 27 członków Koła.

Prezes Koła walki z gruźlicą w krótkich słowach przywitał przybyłych członków oraz stwierdził, że na sali znajduje się przepisana statutem ilość członków uprawnionych do powzięcia uchwał. Odczytany protokół przyjęło Walne zebranie do wiadomości bez zmian.

Przewodniczący Koła złożył sprawozdanie z działalności Zarządu za rok 1954, przytaczając w krótkich etapach ważniejsze zagadnienia jakimi Zarząd Koła zajmował się. Między innymi Zarząd odbył 4 posiedzenia przy pełnym składzie Zarządu, zaś około 14 razy załatwiano sprawy ad prezydjum. W czasie dni przeciwgruźliczych odbyły się trzy pogadanki w okręgu rudeckim zaś dwie w okręgu komarniańskim.

Powyższe pogadanki bardzo wydatnie zajęły słuchaczy o czym świadczy stosunkowo wielka frekwencja słuchaczy.

Dzieci szkół powszechnych w czasie dni przeciwgruźliczych piisały zadania o gruźlicy, z których cztery zostały nagrodzone. Ogółem nadesłano 45 zadań.

Zarząd czynił starania, by uzyskać miejsca w sanatorjum w Hołosku dla osób zaawansowanych w gruźlicy, w wyniku których wysłano dwoje dzieci z terenu powodziowego i jedną bezrobotną z Rudek.

Sprawozdanie kasowe złożył skarbnik p. pułk. Siwak, wykazując po stronie przychodów wpływy w wysnkości 372 zł 87 gr, zaś w rozchodach 288 zł 09 gr. Saldo na rok 1955 wynosi zatem 84 zł 78 gr. Na wniosek p. Dr. Kłymyszyna Walne zebranie udzieliło absolutorjum ustępującemu Zarządowi z czynności i rachunków.

Na wniosek p. Dr. Gacala Rudolfa wybrano Zarząd w następującym składzie: Patkowska Wanda, Nowakowski Michał, Dr. Teicher Edmund, Piątkowski Aleksander, Klasten Bronisław, Konarski Stefan. Komisję rewizyjną w następującym składzie: Fiszler Maksymiljan, Grosmann Pinkas i Dr. Kłymyszyn Włodzim.

Przychodnia przeciwgruźlicza w Komarnie pozostawała pod opieką Koła, które współpracowało z oddziałem P. C. K. w Rudkach oraz ze Związkiem pracy obywatelskiej kobiet. Koło liczyło 45 członków placących tytułem wkładki 2 zł rocznie. Zarejestrowano 432 chorych, wszystkich z gruźlicą otwartą. Wykonano 316 odwiedzin domowych, 812 naświetlań własną lampą kwarcową u 90 osób, 20 badań plwcciny własnym mikroskopem, w tem 18 do-

datnich. Brak jest aparatu Roentgena. Starano się o dożywianie dzieci, wykonywano opiekę nad ośrodkiem zdrowia w Komarnie oraz prowadzono propagandę przeciwgruźliczą w powiecie.

Poradnię prowadził 1 lekarz niewykształcony, mając do pomocy niewykszoloną pielęgniarkę. Odm nie dopełniano.

Budżet roczny na podstawie zamkn. rach. z dn. 31. XII. 1934:

Przychód:		Rozchód:	
	372,87 zł		288,09 zł
		Saldo na r. 1935	84,78 „
Razem	372,87 zł		372,87 zł

Preliminarz budżetowy na r. 1935:

Przychód:		Rozchód:	
Wkładki członk.	86,00 zł		Razem: 516,00 zł
Imprezy i zabawy	50,00 „	Wkładki do Woj. Twa	40,00 zł
Sprzedaż znaczków przeciwgruźliczych	30,00 „	Subw. dla ośrodka zdrowia w Komarnie	300,00 „
Sprzedaż broszurek	30,00 „	Dożywienie dzieci zagrożonych gruźlicą	176,00 „
	<u>Razem: 516,00 zł</u>		<u>516,00 zł</u>

